

Latvijas Bankas 2024. gada finanšu pārskati

Saturs

Bilance	4
Peļņas un zaudējumu aprēķins	6
Kopējās atzītās peļņas un zaudējumu pārskats	7
Finanšu pārskatu skaidrojumi	8
Bilances skaidrojumi	18
Peļņas un zaudējumu aprēķina skaidrojumi.....	47
Pārējie finanšu pārskatu skaidrojumi	54
Neatkarīgu revidentu ziņojums	56

ASV	Amerikas Savienotās Valstis
ECB	Eiropas Centrālā banka
ECBS	Eiropas Centrālo banku sistēma
ES	Eiropas Savienība
EKS	Elektroniskā klīringa sistēma
FKTK	Finanšu un kapitāla tirgus komisija
ITRMO	Ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperācijas (<i>targeted longer-term refinancing operations</i>)
NCB	Nacionālā centrālā banka
PĀAIP	Pandēmijas ārkārtas aktīvu iegādes programma
SDR	Speciālās aizņēmuma tiesības (<i>Special Drawing Rights</i>)
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SNB	Starptautisko norēķinu banka (<i>Bank for International Settlements</i>)
SVF	Starptautiskais Valūtas fonds
VSAIP	Valsts sektora aktīvu iegādes programma

Bilance

(gada beigās; tūkst. eiro)

	Skaid- rojums ¹	2024	2023
AKTĪVI			
Zelts un zeltā izteiktās prasības	6.	536 915	399 378
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	7.	4 354 419	4 049 526
Prasības pret Starptautisko Valūtas fondu		553 097	534 839
Atlikumi kredītiestādēs un ieguldījumi vērtspapīros, ārējie aizdevumi un citi ārējie aktīvi		3 801 322	3 514 687
Prasības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	8.	652 502	595 802
Prasības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	9.	174 642	168 476
Eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegtie aizdevumi eiro	10.	–	92 900
Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas		–	92 900
Pārējās prasības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm	11.	17 707	133
Eirozonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	12.	12 134 084	13 550 657
Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri		11 116 256	12 586 724
Pārējie vērtspapīri		1 017 828	963 933
Eirosistēmas iekšējās prasības		6 722 756	6 412 443
Līdzdalība Eiropas Centrālās bankas kapitālā	13.1.	119 222	118 849
Prasības par Eiropas Centrālajai bankai nodotajām ārējām rezervēm	13.2.	157 202	157 202
Pārējās prasības Eurosistēmā	13.3.	181 729	207 065
Tirās prasības par banknošu pārdali Eurosistēmā	13.4.	6 264 603	5 929 327
Pārējie aktīvi	14.	242 802	295 505
KOPĀ AKTĪVI		24 835 827	25 564 820

¹ No 8. lappuses līdz 55. lappusei sniegtie skaidrojumi ir šo finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

(turpinājums)

(gada beigās; tūkst. eiro)

5

	Skaid- rojums	2024	2023
PASĪVI			
Banknotes apgrozība	15.	5 662 446	5 571 492
Saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	16.	8 231 618	7 073 547
Pieprasījuma noguldījumu konti (ietverot obligāto rezervju sistēmu)		255 763	205 834
Noguldījumu iespēja		7 975 855	6 867 713
Pārējās saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm	17.	313 190	314 720
Saistības eiro pret citiem eirozonas valstu rezidentiem	18.	2 578 706	2 218 786
Saistības pret valdību		1 652 356	1 131 021
Pārējās saistības		926 350	1 087 765
Saistības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	19.	123 674	184 075
Saistības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	20.	921 536	1 262 758
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	21.	-	457 718
Eirosistēmas iekšējās saistības		5 846 041	7 569 389
Saistības par TARGET	13.5	5 846 041	7 569 389
Pārējās saistības	22.	214 985	182 217
Kapitāls un rezerves	23.	943 631	730 118
KOPĀ PASĪVI		24 835 827	25 564 820

Latvijas Bankas padome 2025. gada 6. martā apstiprināja šos finanšu pārskatus, kas sniegti no 4. lappuses līdz 55. lappusei.

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU.

Latvijas Bankas prezidents

Mārtiņš Kazāks

Peļņas un zaudējumu aprēķins

(tūkst. eiro)

	Skaid- rojums	2024	2023
Tīrie procentu ienākumi	33.	-195 451	-229 006
Procentu ienākumi		556 182	503 974
Procentu izdevumi		-751 633	-732 980
Finanšu operāciju, pārvērtēšanas rezultāta atzišanas peļņas un zaudējumu aprēķinā tīrais rezultāts		-31 664	-25 999
Realizētie finanšu operāciju guvumi	34.	24 473	9 000
Finanšu aktīvu un pozīciju pārvērtēšanas rezultāta atzišana peļņas un zaudējumu aprēķinā	23., 35.	-56 137	-34 999
Tīrie komisijas maksas izdevumi		-3 925	-3 912
Komisijas maksas ienākumi		1 146	1 037
Komisijas maksas izdevumi		-5 071	-4 949
Ienākumi no kapitāla vērtspapīriem un līdzdalības kapitālā	37.	13 465	12 222
Tīrais monetāro ienākumu pārdales rezultāts	38.	181 595	206 554
Citi bankas darbības ienākumi	39.	19 371	19 561
TĪRIE IENĀKUMI		-16 609	-20 580
Darba samaksa	40.	-26 019	-24 728
Sociālās apdrošināšanas izdevumi un solidaritātes nodoklis	40.	-5 755	-5 540
Naudas zīmju iegādes izdevumi	41.	-1 968	-2 338
Pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo aktīvu amortizācija	14.	-3 462	-3 660
Pārējie bankas darbības izdevumi	42.	-11 165	-11 965
PĀRSKATA GADA PEĻŅA/ZAUDĒJUMI(-) PIRMS UZKRĀJUMIEM FINANŠU RISKIEM		-64 978	-68 811
Uzkrājumi finanšu riskiem	36.	-	15 051
PĀRSKATA GADA PEĻŅA/ZAUDĒJUMI(-)		-64 978	-53 760

Kopējās atzītās peļņas un zaudējumu pārskats

(tūkst. eiro)

	Skaid- rojums	2024	2023
Pārskata gada peļņa/zaudējumi(-)		-64 978	-53 760
Pārvērtēšana	23.	248 865	164 173
Uzkrātā pārvērtēšanas rezultāta realizēšana	23.	-26 511	-2 177
Finanšu aktīvu un pozīciju pārvērtēšanas rezultāta atzīšana peļņas un zaudējumu aprēķinā	23., 35.	56 137	34 999
Pārvērtēšanas konta pārmaiņas kopā	23.	278 491	196 995
KOPĀ		213 513	143 235

Finanšu pārskatu skaidrojumi

1. Pamatdarbība

Latvijas Banka ir Latvijas Republikas centrālā banka un ECBS un Eirosistēmas dalībniece. Tā dibināta 1922. gada 19. septembrī (darbība atjaunota 1990. gadā). Latvijas Banka savā darbībā ievēro Latvijas Republikas un ES tiesību aktus, tostarp ECB tiesību aktus atbilstoši Līgumam par Eiropas Savienības darbību un ECBS un ECB Statūtiem.

Saskaņā ar Latvijas Bankas likumu atbilstoši Līgumam par Eiropas Savienības darbību Latvijas Bankas darbības galvenais mērķis ir saglabāt cenu stabilitāti. Nekaitējot galvenajam mērķim, Latvijas Banka atbalsta ES vispārējo ekonomikas politiku, kā arī veicina Latvijas finanšu sistēmas stabilitāti kopumā.

Latvijas Banka piedalās ECBS uzdevumu izpildē un veic citus uzdevumus, kas nav pretrunā ar Latvijas Bankas likumā noteiktajiem Latvijas Bankas mērķiem un ECBS uzdevumu izpildi, tostarp:

- a) piedalās Eirosistēmas monetārās politikas veidošanā un īsteno to;
- b) veic makroekonomisko analīzi un pētniecību;
- c) nosaka un īsteno makrouzraudzības politiku;
- d) regulē un uzrauga finanšu tirgus un tā dalībnieku darbību;
- e) veic noregulējuma iestādes uzdevumus;
- f) nodrošina Noguldījumu garantiju fonda darbību, Apdrošināto aizsardzības fonda darbību, Nacionālā noregulējuma fonda pārvaldīšanu un kompensāciju izmaksu ieguldītājiem;
- g) pārvalda ārējās rezerves un citus aktīvus;
- h) veicina maksājumu un finanšu instrumentu norēķinu sistēmu raitu darbību, tostarp nodrošina Latvijas Bankas maksājumu sistēmas efektīvu un drošu darbību un attīstību;
- i) glabā Valsts kases naudas līdzekļus, tostarp ārvalstu valūtā;
- j) emitē eiro banknotes un monētas, kā arī veicina to pieejamību Latvijā;
- k) reģistrē un kontrolē tiesību subjektus, kas veic eiro banknošu un monētu apstrādi un laišanu otrreizējā apgrozībā;
- l) pilda Valsts analīzes centra un Monētu valsts analīzes centra funkcijas;
- m) nodrošina statistisko informāciju, tostarp atbalsta ECB darbību ECBS uzdevumu izpildei nepieciešamās statistiskās informācijas sagatavošanā;
- n) uztur Kredītu reģistru;
- o) konsultē Saeimu un Ministru kabinetu monetārās politikas jautājumos un citos ar Latvijas Bankas uzdevumu veikšanu saistītos jautājumos, tostarp ekonomiskās un fiskālās politikas jautājumos, kas ietekmē monetārās politikas īstenošanas efektivitāti;
- p) veicina sabiedrības finanšu pratību un ekonomikas zināšanu apguvi.

2023. gada 1. janvārī stājās spēkā jaunais Latvijas Bankas likums, kas pieņemts 2021. gada 23. septembrī un nosaka FKTK pievienošanu Latvijas Bankai. Saskaņā ar to Latvijas Banka 2023. gada 1. janvārī uzsāka pildīt c), d), e) un f) punktā minētos uzdevumus.

Latvijas Banka neprasa un nepieņem norādījumus no Latvijas un citu ES valstu valdībām, ES institūcijām un citām nacionālajām, ārvalstu vai starptautiskajām institūcijām un to struktūrām. Latvijas Banka ir neatkarīga savu lēmumu pieņemšanā un to praktiskajā īstenošanā. Latvijas Bankas darbības pārraudzību veic Latvijas Republikas Saeima.

Latvijas Banka savu darbību tās uzdevumu izpildes ietvaros galvenokārt finansē no finanšu ieguldījumu pārvaldīšanas un monetārās politikas operāciju ienākumiem. Papildus tam Latvijas Bankas uzraudzītie finanšu tirgus dalībnieki atbilstoši to attiecīgajiem finanšu tirgus dalībnieka darbību regulējošajiem likumiem veic maksājumus Latvijas Bankai, lai segtu Latvijas Bankas izdevumus, kas tieši vai netieši

saistīti ar finanšu tirgus un tā dalībnieku darbības regulēšanu un uzraudzību, noregulējuma piemērošanu un kompensāciju izmaksas sistēmu nodrošināšanu (turpmāk – uzraudzības funkciju izdevumi).

Latvijas Bankas centrālais birojs atrodas K. Valdemāra ielā 2A, Rīgā. Skaidrās naudas glabāšanu un apstrādi Latvijas Banka veic tās Rīgas filiālē Bezdelīgu ielā 3, Rīgā.

2. Nozīmīgākie grāmatvedības principi

2.1. Finanšu pārskatu sagatavošanas pamats

Finanšu pārskati sagatavoti saskaņā ar ECB 2024. gada 14. novembra Pamatnostādni par grāmatvedības un finanšu pārskatu sniegšanas tiesisko regulējumu Eiropas Centrālo banku sistēmā (ECB/2024/31), Latvijas Bankas padomes kārtību "Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politika" un Latvijas Bankas likuma prasībām, kas nosaka finanšu pārskatu sagatavošanu.

2.2. Novērtēšanas pamats

Zelts, līdzdalība SNB kapitālā un vērtspapīri novērtēti patiesajā vērtībā, izņemot līdz termiņa beigām turētos parāda vērtspapīrus un monetārās politikas mērķiem turētos vērtspapīrus, kas novērtēti amortizēto izmaksu vērtībā. Līdz termiņa beigām turētie vērtspapīri ir tādi vērtspapīri ar fiksētiem vai nosakāmiem maksājumiem un fiksētu termiņu, kurus Latvijas Bankai ir nolūks turēt līdz to termiņa beigām. Līdzdalība ECB kapitālā novērtēta saskaņā ar 13.1. skaidrojumā minēto kārtību.

Atvasinātie finanšu instrumenti novērtēti patiesajā vērtībā, izņemot biržā netirgotos valūtas maiņas nākotnes līgumus un valūtas mijmaiņas līgumus, kas novērtēti saskaņā ar 2.4. un 2.10. skaidrojumā aprakstītajiem principiem.

Aizdevumi kredītiestādēm, noguldījumi un tamlīdzīgas finanšu prasības un finanšu saistības bilancē uzrādīti nominālvērtībā.

Emitētās eiro banknotes un monētas bilancē uzrādītas nominālvērtībā. Latvijas Bankas emitētās lata banknotes un monētas, kuras nav apmainītas pret eiro naudas zīmēm, bilancē uzrādītas kā saistības, ievērojot šo lata naudas zīmju apmaiņas iespējamību 20 gadu laikā kopš eiro ieviešanas. Euro kolekcijas monētas, lata zelta apgrozības monētas un lata jubilejas un piemiņas monētas nav uzrādītas bilancē (sk. arī 22.1. un 45. skaidrojumu).

Pamatlīdzekļi un nemateriālie aktīvi bilancē uzrādīti sākotnējo izmaksu vērtībā, no kuras atskaitīts attiecīgi uzkrātais nolietojums un amortizācija.

Pārējie aktīvi un saistības novērtētas saskaņā ar sākotnējo izmaksu grāmatvedības principu.

2.3. Finanšu aktīvu un finanšu saistību patiesā vērtība

Patiesā vērtība ir cena, par kādu novērtēšanas datumā iespējams pārdot finanšu aktīvu vai nodot finanšu saistības parastā darījumā starp tirgus dalībniekiem.

Finanšu instrumentu patieso vērtību Latvijas Banka nosaka, pamatojoties uz kotētajām cenām aktīvā tirgū, citiem finanšu tirgus informācijas avotiem vai diskontētajām naudas plūsmām, izņemot SNB akciju patieso vērtību, kuras noteikšanas metode ir 70 % no SNB tīrajiem aktīviem (sk. arī 14.2. skaidrojumu). Diskontētās naudas plūsmas tiek aprēķinātas, pamatojoties uz naudas tirgus procentu līkmēm. Patiesajā vērtībā novērtēto aktīvu, kā arī to finanšu instrumentu sadalījums, kuri nav novērtēti patiesajā vērtībā, bet kuru aplēstā patiesā vērtība atšķiras no to uzskaites vērtības, ņemot vērā patiesās vērtības noteikšanas hierarhiju, atspoguļots 5. skaidrojumā.

2.4. Ārvalstu valūtu un zelta novērtējums

Ārvalstu valūtu novērtēšanai Latvijas Banka piemēro ECB publicētos ārvalstu valūtu kursus. SDR kursu nosaka, pamatojoties uz SVF publicētajiem SDR valūtu groza svāriem un ECB publicētajiem attiecīgo valūtu kursiem. Zelta cenu nosaka, pamatojoties uz kotēto zelta tirgus cenu ASV dolāros un ECB publicēto ASV dolāra kursu attiecībā pret eiro.

Darījumi ārvalstu valūtās grāmatoti eiro pēc attiecīgās ārvalstu valūtas kursa darījuma dienā. Monetārie aktīvi un saistības ārvalstu valūtās izteikti eiro pēc attiecīgā ārvalstu valūtas kursa pārskata perioda beigās. Nemonetārie aktīvi un saistības, kas novērtēti sākotnējo vai amortizēto izmaksu vērtībā, izteikti eiro pēc attiecīgās ārvalstu valūtas kursa darījuma dienā.

Darījumus ārvalstu valūtās iekļauj kopējā attiecīgās valūtas pozīcijas aprēķinā. Biržā netirgotos valūtas maiņas nākotnes līgumus, valūtas mijmaiņas līgumus un valūtas maiņas tagadnes līgumus darījuma dienā iekļauj kopējā attiecīgās valūtas pozīcijā saskaņā ar darījuma tagadnes kursu un uzrāda bilancē eiro saskaņā ar attiecīgās ārvalstu valūtas kursu pārskata perioda beigās. Darījumu ārvalstu valūtās novērtējuma un uzskaites principi piemēroti arī zeltam.

Nozīmīgākie 2024. gada un 2023. gada beigās bilances sagatavošanā izmantotie ārvalstu valūtu kursi (valūtas vienības par 1 eiro) un zelta cena (eiro par Trojas unci) ir šādi.

(gada beigās)

	2024	2023	Pārmaiņas (%)
ASV dolārs (USD)	1.0389	1.1050	-6.0
Japānas jena (JPY)	163.06	156.33	4.3
Kanādas dolārs (CAD)	1.4900	1.4642	2.1
Lielbritānijas sterliņu mārciņa (GBP)	0.82918	0.86905	-4.6
Zelts (XAU)	2511.069	1867.828	34.4

2.5. Reversie un citi nodrošinātie darījumi

Vērtspapīri, kas apgrūtināti par labu Latvijas Bankai vai nopirkti vērtspapīru pirkšanas ar atpārdošanu darījumos, nav uzrādīti Latvijas Bankas bilancē. Vērtspapīri, kas aizdoti, apgrūtināti par labu darījuma partnerim vai pārdoti vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu darījumos, uzrādīti Latvijas Bankas bilancē kopā ar pārējiem šādos darījumos neapgrūtinātajiem vērtspapīriem. Samaksātie vai saņemtie naudas līdzekļi reversajos un nodrošinātajos darījumos uzrādīti Latvijas Bankas bilancē attiecīgi kā aizdevumi vai noguldījumi.

2.6. Pamatlīdzekļi un nemateriālie aktīvi

Pamatlīdzekļi un nemateriālie aktīvi ir ilgtermiņa ieguldījumi, kuru lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks par vienu gadu. Pamatlīdzekļu un nemateriālo aktīvu kapitalizācijas limits 2024. un 2023. gadā bija 1000 eiro, izņemot nekustamā īpašuma uzlabojumu un pamatlīdzekļu daļu nomaiņas izmaksas, kurām Latvijas Bankas padome noteikusi augstāku kapitalizācijas limitu atkarībā no to nozīmīguma.

Nolietojumu un amortizāciju aprēķina noteiktajā attiecīgā pamatlīdzekļa vai nemateriālā aktīva lietderīgās lietošanas laikā pēc lineārās metodes. Ēkas un būves tiek uzskaitītas pa atsevišķiem komponentiem, un katram komponentam noteikts atšķirīgs lietderīgās lietošanas laiks. 2024. gadā pamatlīdzekļu un nemateriālo aktīvu lietderīgās lietošanas laiks netika mainīts. 2024. un 2023. gadā tas bija šāds.

(gados)

	2024	2023
Ēkas un to sastāvdaļas, teritorijas labiekārtošana, t. sk.	5-100	5-100
ēku būvkonstrukcijas	100	100
ēku apdare, iekārtas un inženierkomunikācijas	5-20	5-20
Transportlīdzekļi	10-15	10-15
Telpu iekārtas un inventārs	5-25	5-25
Naudas apstrādes, pārbaudes un glabāšanas iekārtas	5-15	5-15
Datortehnika un telekomunikāciju aparatūra	2-5	2-5
Pārējie pamatlīdzekļi	5-15	5-15
Nemateriālie aktīvi	1-10	1-10

2.7. Aplēšu un pieņēmumu izmantošana

Finanšu pārskatu sagatavošanā izdarītas šādas svarīgākās aplēses un izdarīti šādi pieņēmumi: attiecībā uz līdz termiņa beigām turēto parāda vērtspapīru novērtēšanas politiku (sk. 2.2. skaidrojumu), pamatlīdzekļu un nemateriālo aktīvu lietderīgās lietošanas laiku (sk. 2.6. skaidrojumu), aktīvu vērtības samazināšanos (sk. 2.8. skaidrojumu), lata banknošu un monētu, kuras nav apmainītas pret eiro naudas zīmēm, apmaiņas iespējamību (sk. 2.2. skaidrojumu), kolekcijas monētu atpirkšanas iespējamību (sk. 45. skaidrojumu), uzkrājumiem tirgus riskam un kredītriskam (sk. 36. skaidrojumu), patiesās vērtības noteikšanas iedalījumu (sk. 5. skaidrojumu) un SNB akciju novērtēšanas patiesajā vērtībā metodi (sk. 14.2. skaidrojumu).

2.8. Aktīvu vērtības samazināšanās

Aktīva vērtības samazināšanās notiek, ja tā uzskaites vērtība pārsniedz atgūstamo vērtību. Atklājot aktīva vērtības samazināšanās pazīmes, attiecīgajam aktīvam tiek aplēsta atgūstamā vērtība un, ja atgūstamā vērtība ir mazāka par attiecīgā aktīva uzskaites vērtību, tiek izveidoti atbilstoši vērtības samazināšanās uzkrājumi. Šos vērtības samazināšanās uzkrājumus atzīst peļņas un zaudējumu aprēķinā, attiecīgi samazinot aktīva uzskaites vērtību.

Monetārās politikas mērķiem turētajiem vērtspapīriem aktīva vērtības samazināšanās novērtējumu veic ECB, nosakot, vai gaidāmas pārmaiņas nākotnes naudas plūsmās un vai pastāv citi faktori, kas apgrūtinātu vērtspapīru emitenta saistību izpildi, piemēram, būtiska kredītkvalitātes pasliktināšanās vai saistību neizpildes gadījums. Aktīvu vērtības samazināšanās notiek, ja monetārās politikas mērķiem turēto vērtspapīru uzskaites vērtība pārsniedz atgūstamo vērtību, kas savukārt noteikta kā tagadnes vērtība aplēstajai nākotnes naudas plūsmai. ECB Padome apstiprina ECB veiktā attiecīgo aktīvu vērtības samazināšanās novērtējuma rezultātus (sk. 36. skaidrojumu).

2.9. Finanšu instrumentu un ārvalstu valūtas un zelta pozīciju peļņas un zaudējumu atzīšana

Finanšu instrumentu un ārvalstu valūtas un zelta pozīciju peļņa un zaudējumi atzīti saskaņā ar šādiem principiem, kas noteikti ECB tiesību aktos par grāmatvedību un finanšu pārskatiem:

- realizētie guvumi un realizētie zaudējumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā;
- nerealizētie guvumi atzīti bilances postenī "Kapitāls un rezerves" kā pārvērtēšanas rezerve;

- c) pārskata gada beigās bilances postenī "Kapitāls un rezerves" kā pārvērtēšanas rezerve ietvertie nerealizētie zaudējumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā, ja tie pārsniedz iepriekš aprēķinātos attiecīgā finanšu instrumenta vai ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijas pārvērtēšanas guvumus;
- d) nerealizētie zaudējumi, kas pārskata gada beigās atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā, nākamajos gados netiek reversēti un ieskaitīti ar attiecīgā finanšu instrumenta vai ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijas nerealizētajiem guvumiem;
- e) nerealizētie zaudējumi, kas aprēķināti finanšu instrumentam vai ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijai, netiek ieskaitīti ar citam finanšu instrumentam vai ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijai aprēķinātajiem nerealizētajiem guvumiem;
- f) realizētie un nerealizētie guvumi un zaudējumi tiek aprēķināti pēc finanšu instrumenta vai ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijas vidējo izmaksu metodes;
- g) finanšu instrumenta vai ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijas vidējās izmaksas tiek samazinātas vai palielinātas par nerealizētajiem zaudējumiem, kas pārskata gada beigās atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā;
- h) atzīstot ienākumus no kapitāla vērtspapīriem, ienākumu atzīšanas principi tiek piemēroti ieguldījumu portfelim, bet ne individuāliem vērtspapīriem, ja ārēji pārvaldīti ieguldījumi kapitāla vērtspapīros replicē akciju indeksam piesaistītu kapitāla vērtspapīru fonda struktūru.

Dividendes no kapitāla vērtspapīriem un līdzdalības kapitālā atzītas peļņas un zaudējumu aprēķinā, iegūstot to saņemšanas tiesības.

2.10. Procentu ienākumi un izdevumi

Procentu ienākumi un izdevumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Procenti par vērtspapīriem ietver arī prēmiju un diskontu, ko amortizē vērtspapīra termiņa laikā pēc lineārās metodes.

Biržā netirgoto valūtas maiņas nākotnes līgumu un valūtas mijmaiņas līgumu tagadnes un nākotnes valūtas kursu starpība atzīta peļņas un zaudējumu aprēķinā kā procentu ienākumi vai izdevumi attiecīgā līguma darbības laikā.

2.11. Pārējie izdevumi un ienākumi

Banknošu un monētu iegādes izdevumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā banknošu un monētu iegādes brīdī.

Kolekcijas monētu pārdošanas ienākumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā to rašanās brīdī.

Pārējie bankas darbības izdevumi un ienākumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā saskaņā ar uzkrāšanas principu. Uzkrāto izdevumu un uzkrāto ienākumu summu pārskata periodam aprēķina atbilstoši pārskata periodā saņemto vai sniegto pakalpojumu apjomam. Nomas maksājumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā proporcionāli attiecīgā līguma darbības laikam.

3. Latvijas Bankas finansiālā stāvokļa un darbības finanšu rezultātu kopsavilkums

3.1. Finansiālais stāvoklis

Latvijas Bankas aktīvi 2024. gadā samazinājās par 729.0 milj. eiro līdz 24.8 miljrd. eiro.

Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem palielinājās par 304.9 milj. eiro saņemto ienākumu un pārvērtēšanas rezultātā.

Monetārās politikas mērķiem turēto vērtspapīru atlikums samazinājās par 1470.5 milj. eiro, un to noteica Latvijas Bankas iegādāto VSAIP un PĀAIP vērtspapīru dzēšana. 2024. gada beigās Latvijas Bankas turējumā bija monetārās politikas mērķiem iegādāti vērtspapīri 11.1 mljrd. eiro apmērā, no tiem Latvijas valdības vērtspapīri – 3.7 mljrd. eiro.

Ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperācijās kredītiestādēm izsniegtie Latvijas Bankas aizdevumi tika pilnībā atmaksāti 92.9 milj. eiro apmērā (sk. arī 10.2. skaidrojumu).

Pārējās prasības Eurosistēmā samazinājās par 25.3 milj. eiro, samazinoties prasībām par monetāro ienākumu pārdali Eurosistēmā, bet prasības par banknošu pārdali Eurosistēmā (sk. arī 13.4. skaidrojumu) pieauga par 335.3 milj. eiro.

Banknotes apgrozībā palielinājās par 91.0 milj. eiro atbilstoši eirozonas NCB kopējā apgrozībā esošo banknošu apjoma pieaugumam.

Saistību samazinājumu par 341.2 milj. eiro bilances postenī "Saistības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem", kā arī samazinājumu par 457.7 milj. eiro bilances postenī "Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem" galvenokārt noteica vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu un noslēgto zelta mijmaiņas darījumu apjoma samazinājums.

Kredītiestāžu noguldījumu atlikums, kas atspoguļots bilances postenī "Saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā", pieauga par 1158.1 milj. eiro.

Pārrobežu maksājumu rezultātā par 1723.3 milj. eiro samazinājās bilances postenī "Eirosistēmas iekšējās saistības" uzrādītās saistības pret ECB par norēķinu rezultātu TARGET sistēmā.

Latvijas Bankas kapitāls un rezerves palielinājās par 213.5 milj. eiro, un to noteica finanšu instrumentu pārvērtēšanas konta atlikuma tīrais pieaugums (278.5 milj. eiro) un pārskata gada darbības finanšu rezultāts (zaudējumi 65.0 milj. eiro).

3.2. Darbības finanšu rezultāti

Latvijas Banka 2024. gadu noslēdza ar kopējo atzīto peļņu 213.5 milj. eiro (2023. gadā tā bija 143.2 milj. eiro), un tās ietekmē Latvijas Bankas kapitāla un rezervju apmērs pieauga līdz 943.6 milj. eiro.

Saskaņā ar Eurosistēmā noteiktajiem grāmatvedības principiem pārvērtēšanas konta pārmaiņas 278.5 milj. eiro uzrādītas kopējā kapitālā un rezervēs kā pārvērtēšanas rezerve, nevis peļņas un zaudējumu aprēķinā. Tāpēc, neraugoties uz pozitīvu kopējo darbības finanšu rezultātu 213.5 milj. eiro apmērā, peļņas un zaudējumu aprēķinā uzrādīti 65.0 milj. eiro zaudējumi.

Gaidāms, ka zaudējumi vai zemi peļņas rādītāji daudzām centrālajām bankām saglabāsies vairākus gadus. Arī Latvijas Bankas darbības finanšu rezultātus turpmāk galvenokārt ietekmēs Eurosistēmas īstenotā monetārā politika un procentu likmju un kapitāla tirgus attīstība eirozonas un ASV finanšu tirgos.

3.2.1. Ieguldījumu operāciju kopējais finanšu rezultāts

Pārvaldot Latvijas Bankas zelta un finanšu ieguldījumus, gada laikā to vērtība palielinājās par 399.0 milj. eiro jeb 7 %, tādējādi pārsniedzot 2023. gada rezultātu (295.6 milj. eiro).

Ieguldījumu operāciju kopējā finanšu rezultāta sadalījums 2024. un 2023. gadā bija šāds.

(tūkst. eiro)

	Skaid- rojums	2024	2023
Tīrie procenti par ieguldījumu operācijām	33.	143 743	117 294
Realizētie finanšu operāciju guvumi	34.	24 473	9 000
Finanšu aktīvu un pozīciju pārvērtēšanas rezultāta atzīšana peļņas un zaudējumu aprēķinā	35.	-56 137	-34 999
Komisijas maksas izdevumi		-5 071	-4 949
Ienākumi no kapitāla vērtspapīriem un līdzdalības kapitālā	37.	13 465	12 222
Pārvērtēšanas konta pārmaiņas kopā	23.	278 491	196 995
Kopā		398 964	295 563

Tīrie procentu ienākumi par ieguldījumu operācijām sasniedza 143.7 milj. eiro (2023. gadā – 117.3 milj. eiro). Pieaugumu noteica lielāki procentu ienākumi par parāda vērtspapīriem, vienlaikus samazinoties valūtas riska ierobežošanas izmaksām.

Realizētie finanšu operāciju guvumi bija 24.5 milj. eiro (2023. gadā – 9.0 milj. eiro). To pozitīvi ietekmēja kapitāla vērtspapīru atsavināšanas rezultāts.

Finanšu aktīvu un pozīciju pārvērtēšanas rezultāta atzīšanas peļņas un zaudējumu aprēķinā negatīvais rezultāts bija -56.1 milj. eiro (-35.0 milj. eiro 2023. gadā), un to galvenokārt noteica lielāks parāda vērtspapīru tirgus vērtības sarukums ilgtermiņa procentu likmju kāpuma rezultātā.

Ienākumi no kapitāla vērtspapīriem (akcijām) un līdzdalības kapitālā bija 13.5 milj. eiro (2023. gadā – 12.2 milj. eiro).

Pārvērtēšanas konta pārmaiņas 2024. gadā bija 278.5 milj. eiro, galvenokārt zelta un attīstīto tirgu akciju pārvērtēšanas rezultātā, kas ievērojami pārsniedza 2023. gada rezultātu (197.0 milj. eiro, sk. arī 23. skaidrojumu).

3.2.2. Monetārās politikas operāciju un tamlīdzīgi ienākumi

Monetārās politikas operāciju un tamlīdzīgus ienākumus 2024. un 2023. gadā negatīvi ietekmēja ar inflācijas ierobežošanu saistītie Eurosistēmas monetārās politikas operāciju lēmumi. ECB 2023. gadā par 200 bāzes punktiem paaugstināja procentu likmes, kā rezultātā palielinājās Eurosistēmas centrālo banku, tostarp Latvijas Bankas, izdevumi par monetārās politikas operācijām un valdības un citu institūciju noguldījumiem. Lai gan kopš 2024. gada jūnija eiro procentu likmes tika mazinātas, vidējais 2024. gada eiro procentu likmju līmenis bija augstāks nekā 2023. gadā, un tas vēl vairāk nekā 2023. gadā palielināja Latvijas Bankas tīros monetārās politikas operāciju izdevumus, tiem sasniedzot 157.6 milj. eiro (139.7 milj. eiro 2023. gadā). Tostarp procentu izdevumi par Latvijas kredītiestāžu noguldījumiem sasniedza 237.9 milj. eiro (2023. gadā – 173.9 milj. eiro), bet par Latvijas valdības noguldījumiem – 41.3 milj. eiro (2023. gadā – 45.3 milj. eiro).

Monetārās politikas operāciju un tamlīdzīgu ienākumu sadalījums 2024. un 2023. gadā bija šāds.

(tūkst. eiro)

	Skaidrojums	2024	2023
Tīrie procenti par monetārās politikas operācijām	33.	-147 316	-88 890
Tīrie procenti par Eirosistēmas iekšējām prasībām/saistībām	33.	-70 630	-128 022
Procenti par pieņemtajiem noguldījumiem	33.	-77 271	-80 181
Pārējie procenti, kas attiecināti uz monetārās politikas operāciju un tamlīdzīgiem ienākumiem	33.	-43 977	-49 207
Tīrais monetāro ienākumu pārdales rezultāts	38.	181 595	206 554
Kopā		-157 599	-139 746

Tīrie procentu izdevumi par monetārās politikas operācijām palielinājās un sasniedza -147.3 milj. eiro (-88.9 milj. eiro 2023. gadā). Tam pamatā bija Latvijas kredītiestāžu noguldījumu apjoma un par šiem noguldījumiem maksātās vidējās procentu likmes pieaugums.

Tīrie procentu izdevumi par Eirosistēmas iekšējām prasībām un saistībām samazinājās un sasniedza -70.6 milj. eiro (-128.0 milj. eiro 2023. gadā), jo samazinājās Latvijas Bankas saistības par TARGET sistēmas norēķiniem.

Pārējie procentu izdevumi, kas attiecināti uz monetārās politikas operāciju un tamlīdzīgiem ienākumiem 2024. gadā bija -44.0 milj. eiro (-49.2 milj. eiro 2023. gadā) un tie ietvēra vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu darījumu procentu izdevumus un valūtas riska ierobežošanas izmaksu samazinājumu, kas gūts šo darījumu noslēgšanas rezultātā.

Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem ienākumi, ko eirozonas NCB gūst, īstenojot Eirosistēmas monetāro politiku, tiek pārdalīti eirozonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā. Tīrajā monetāro ienākumu pārdales rezultātā iekļauti Latvijas Bankas procenti par monetārās politikas operācijām un Latvijas Bankas procenti par Eirosistēmas iekšējām prasībām un saistībām kā iemaksātie monetārie ienākumi saskaņā ar 38. skaidrojumā norādīto apjomu. Latvijas Bankas tīrais monetāro ienākumu pārdales rezultāts samazinājās un sasniedza 181.6 milj. eiro (2023. gadā – 206.6 milj. eiro).

3.2.3. Pārējie bankas darbības ienākumi un izdevumi

Citi bankas darbības ienākumi bija 19.4 milj. eiro (2023. gadā – 19.6 milj. eiro). Šos ienākumus galvenokārt veido Latvijas Bankas uzraugāmo finanšu tirgus dalībnieku maksājumi 13.8 milj. eiro, jo pēc FKTK pievienošanas Latvijas Bankai ar 2023. gada 1. janvāri šie finanšu tirgus dalībnieki veic maksājumus Latvijas Bankai, lai segtu uzraudzības funkciju izdevumus.

Bankas darbības izdevumi bija -48.4 milj. eiro (-48.2 milj. eiro 2023. gadā). Izdevumi ietver arī uzraudzības funkciju izdevumus kopš 2023. gada 1. janvāra, pievienojot FKTK Latvijas Bankai.

4. Finanšu ieguldījumu politika

Ieguldījumu pārvaldīšana tiek veikta saskaņā ar Latvijas Bankas padomes noteiktajiem pamatprincipiem – ieguldījumu vērtības saglabāšanu, to likviditātes nodrošināšanu un ienākumu gušanu pieļaujamā riska ietvaros vidējā termiņā. Papildus tiek ievērots ilgtspējības princips, nenonākot pretrunā ar Eirosistēmas īstenoto monetāro politiku.

Ieguldījumi ietver bilances posteņos "Zelts un zeltā izteiktās prasības", "Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem", "Prasības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem",

"Prasības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem", "Pārējās prasības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm" un "Pārējie vērtspapīri" uzkrātos aktīvus, kā arī uzkrātos ienākumus par parāda vērtspapīriem, kas uzkrāti pārējo aktīvu postenī "Uzkrātie procenti par pārējiem vērtspapīriem", un atvasinātos finanšu instrumentus un valūtas maiņas tagadnes līgumus, kuru uzskaites vērtība uzrādīta bilancē attiecīgajos pārējo aktīvu vai pārējo saistību posteņos.

Ieguldījumi tiek pārvaldīti, pēc ieguldījumu stratēģijas un līdzekļu avota tos grupējot dažādos ieguldījumu portfeļos. Piesaistīto ieguldījumu portfelis ietver ieguldījumu daļu, kam atbilst Latvijas Bankas saistības ārvalstu valūtā pret valdību jeb valdības noguldījumi. Latvijas Bankas ieguldījumus veido 1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis, ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeli, attīstīto tirgu akciju portfelis, attīstības tirgu akciju portfelis, ilgtermiņa fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis, attīstības tirgu fiksētā ienākuma vērtspapīru portfelis, globālais fiksētā ienākuma vērtspapīru portfelis un zelta portfelis. Attīstīto tirgu akciju portfeli, ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļus un globālo fiksētā ienākuma vērtspapīru portfeli pārvalda ārējie pārvaldītāji.

Ieguldījumu sadalījums pēc ieguldījumu portfeļa veida 2024. gada un 2023. gada beigās bija šāds.

	Portfeļa uzskaites vērtība (tūkst. eiro)		Īpatsvars (%)	
	2024	2023	2024	2023
1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	3 126 932	2 920 052	46.6	46.8
Ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeli	1 044 951	1 064 521	15.5	17.0
Attīstīto tirgu akciju portfelis	768 268	607 748	11.4	9.8
Piesaistīto ieguldījumu portfelis	553 888	539 561	8.2	8.7
Zelta portfelis	536 915	399 378	8.0	6.4
Attīstības tirgu fiksētā ienākuma vērtspapīru portfelis	302 496	293 431	4.5	4.7
Ilgtermiņa fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	168 468	168 394	2.5	2.7
Globālais fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	146 443	140 426	2.2	2.3
Attīstības tirgu akciju portfelis	72 101	60 792	1.1	1.0
Latvijas valdības vērtspapīru portfelis	–	36 424	–	0.6
Kopā	6 720 462	6 230 727	100.0	100.0

Visiem portfeļiem, izņemot zelta un ilgtermiņa fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeli, noteikti neitrālā portfeļa parametri, kas raksturo attiecīgā ieguldījumu portfeļa finanšu risku pieņemamo līmeni un gaidāmo ienesīgumu.

1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļa neitrālo portfeli veido Apvienotās Karalistes un eirozonas valstu valdības 1–10 gadu vērtspapīru svērtais indekss un ASV un Kanādas valdības 1–3 gadu vērtspapīru svērtais indekss.

Ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļu neitrālo portfeli veido ASV emitēto un ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru indekss.

Piesaistīto ieguldījumu portfeļa neitrālo portfeli veido atbilstoši attiecīgo saistību parametriem.

Attīstīto tirgu akciju portfeļa neitrālo portfeli veido pasaules attīstīto valstu emitentu akciju indekss.

Zelta portfeli veido Latvijas Bankas zelta krājumi un ar tiem saistītie finanšu instrumenti.

Attīstības tirgu fiksētā ienākuma vērtspapīru portfeļa neitrālo portfeli veido starptautisko kredītreitingu aģentūru noteiktajai investīciju klasei atbilstošu attīstības valstu valsts sektora emitentu indekss.

Ilgtermiņa fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeli veido eirozonas valstu valdības vērtspapīri, kuri denominēti eiro un kuru atlikušais termiņš to iegādes brīdī bija 10 gadu.

Globālā fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļa neitrālo portfeli veido starptautisko kredītreitingu aģentūru noteiktajai investīciju klasei atbilstošs globālais fiksēta ienākuma vērtspapīru indekss.

Attīstības tirgu akciju portfeļa neitrālo portfeli veido Āzijas attīstības valstu emitentu akciju indekss.

2024. gadā tika slēgts Latvijas valdības vērtspapīru portfelis, ko veidoja eiro denominēti Latvijas valdības vērtspapīri, kuru atlikušais termiņš to iegādes brīdī bija 5–10 gadu.

Latvijas Bankas ieguldījumu portfeļu – 1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļa, ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļu, ilgtermiņa fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļa, attīstības tirgu fiksētā ienākuma vērtspapīru portfeļa un Latvijas valdības vērtspapīru portfeļa – neitrālā portfeļa valūta ir eiro (ierobežots valūtas risks). Piesaistīto ieguldījumu portfeļa neitrālā portfeļa valūtas struktūru veido atbilstoši attiecīgo saistību valūtai.

Finanšu risku pārvaldīšanā izmantoto galveno metožu izklāsts sniegts 25.2. skaidrojumā.

Bilances skaidrojumi

5. Patiesās vērtības novērtējums

Latvijas Bankas aktīvu patiesā vērtība noteikta, ievērojot šādu hierarhiju (sk. arī 2.3. skaidrojumu):

- kotēta tirgus cena. Patieso vērtību nosaka, pamatojoties uz aktīvā tirgū kotētu identiska finanšu instrumenta cenu;
- tirgū novērojami dati. Patieso vērtību nosaka, pamatojoties uz aktīvā tirgū kotētu līdzīga finanšu instrumenta cenu, neaktīvā tirgū kotētu identiska vai līdzīga finanšu instrumenta cenu vai ar modeli, kura datu avots ir tirgū novērojami dati;
- tirgū nenovērojami dati. Patieso vērtību nosaka ar modeli, kurā tirgū nenovērojamu datu izmantojums ir nozīmīgs.

2024. gada un 2023. gada beigās Latvijas Bankas patiesajā vērtībā novērtētie aktīvi galvenokārt novērtēti, izmantojot aktīvā tirgū kotētu tirgus cenu.

2024. gada un 2023. gada beigās līdzdalība SNB kapitālā novērtēta, izmantojot tirgū nenovērojamus datus. Novērtējums veikts, izmantojot 70 % tīro aktīvu vērtības metodi (sk. arī 14.2. skaidrojumu).

Patiesajā vērtībā novērtēto finanšu instrumentu un zelta un to finanšu instrumentu, kuru patiesā vērtība atšķiras no to uzskaites vērtības, iedalījums pēc patiesās vērtības noteikšanas hierarhijas 2024. gada un 2023. gada beigās bija šāds.

(tūkst. eiro)

	Uzskaites vērtība	Patiesā vērtība			Patiesā vērtība kopā	Patiesās vērtības un uzskaites vērtības starpība
		Kotēta tirgus cena	Tirgū novērojami dati	Tirgū nenovērojami dati		
2024. gada 31. decembrī						
Zelts	536 915	536 915	-	-	536 915	-
Vērtspapīri ieguldījumu portfeļos	5 523 344	4 749 037	773 004	-	5 522 041	-1 303
Biržā netirgotie valūtas maiņas līgumi	-53 033	-	-53 532	-	-53 532	-499
Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri	11 184 478	9 717 063	-	-	9 717 063	-1 467 415
Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā	43 989	-	-	43 989	43 989	-
Kopā	17 235 693	15 003 015	719 472	43 989	15 766 476	-1 469 217
2023. gada 31. decembrī						
Zelts	399 378	399 378	-	-	399 378	-
Vērtspapīri ieguldījumu portfeļos	5 166 827	4 439 729	723 120	-	5 162 849	-3 978
Biržā netirgotie valūtas maiņas līgumi	31 752	-	31 296	-	31 296	-456
Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri	12 671 386	11 026 232	-	-	11 026 232	-1 645 154
Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā	37 863	-	-	37 863	37 863	-
Kopā	18 307 206	15 865 339	754 416	37 863	16 657 618	-1 649 588

Šajā skaidrojumā ietvertie vērtspapīri, t. sk. uzkrātie procenti par šiem vērtspapīriem, uzrādīti bilances posteņos "Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem", "Prasības ārvalstu

valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem", "Prasības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem", "Eirozonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro", "Pārējie aktīvi" un "Pārējās saistības".

Biržā netirgoto valūtas maiņas līgumu uzskaites vērtība uzrādīta bilances posteņos "Pārējie aktīvi" vai "Pārējās saistības", savukārt šajā skaidrojumā ietverta kopējā tīrā uzskaites vērtība.

Pārskata gada pēdējās tirgus dienas vidējās tirgus cenas noteiktas, izmantojot elektronisko informācijas sistēmu *Bloomberg* un *LSEG* informāciju (kotēta tirgus cena, ja attiecīgā finanšu instrumenta tirgus ir aktīvs; tirgū novērojami dati, ja tirgus ir neaktīvs). Ja minētā kotētā tirgus cena kādam finanšu instrumentam šajās elektroniskajās informācijas sistēmās nav pieejama un finanšu instrumenta tirgus ir neaktīvs, finanšu instrumenta novērtēšanai izmantota tirgus dalībnieka sniegtā cena vai diskontētā naudas plūsma (tirgū novērojami dati).

6. Zelts un zeltā izteiktās prasības

	Trojas unces	Tūkst. eiro
2022. gada 31. decembrī	213 836	364 821
2023. gadā		
Zelta tirgus vērtības pieaugums	x	34 589
Tīrās pārmaiņas zelta mijmaiņas darījumu rezultātā	-17	-32
2023. gada 31. decembrī	213 819	399 378
2024. gadā		
Zelta tirgus vērtības pieaugums	x	137 537
2024. gada 31. decembrī	213 819	536 915

Zelta pārvērtēšanas rezultāts uzrādīts bilances postenī "Kapitāls un rezerves" kā pārvērtēšanas rezultāts (sk. arī 23. skaidrojumu).

Lai ierobežotu zelta uzturēšanas izmaksas un nodrošinātu zelta ieguldījumu atdevi, zelts var tikt iesaistīts zelta mijmaiņas darījumos (2024. gada beigās Latvijas Banka nebija noslēgusi zelta mijmaiņas darījumus; 2023. gada beigās zelts šādos darījumos bija iesaistīts 186 783 tūkst. eiro vērtībā (sk. arī 20., 21. un 43. skaidrojumu)). Zelta mijmaiņas darījumus uzskaita kā līgumus par finanšu instrumentu pārdošanu ar atpirkšanu.

2024. gada un 2023. gada beigās Latvijas Bankai nebija zeltā izteiktu prasību.

7. Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem

7.1. Prasības pret Starptautisko Valūtas fondu

Atbilstoši likumam "Par Latvijas Republikas iestāšanos Starptautiskajā valūtas fondā" Latvijas Banka pilda SVF depozitārija funkcijas un bez atlīdzības apkalpo SVF kontus, kuros uzskaitīti SVF turējumi dalībvalsts nacionālajā valūtā. SVF turējumi eiro ietver Latvijas valdības parādzīmi, kontu Nr. 1, kas tiek izmantots finanšu darījumu veikšanai ar SVF, un kontu Nr. 2, kas tiek izmantots SVF administratīvo izmaksu segšanai un maksājumu saņemšanai.

Latvijas prasības pret SVF ietver SDR un Latvijas kvotu SVF. SDR ir SVF izveidoti starptautiskie rezervju aktīvi, kas tiek izmantoti darījumos starp SVF un tā dalībvalstīm. Kvota SVF atspoguļo attiecīgās valsts dalības apjomu SVF. Latvijas kvota SVF nodrošināta ar tam izsniegto Latvijas valdības parādzīmi un izteikta SDR.

Latvijas saistības pret SVF veido SVF turējumi eiro un SVF asignējumi.

2024. gada beigās Latvijas Bankas bilancē uzrādītās prasības pret SVF veidoja SDR noguldījums 553 097 tūkst. eiro apmērā (2023. gada beigās – 534 839 tūkst. eiro), bet saistības pret SVF veidoja SVF rīcībā esošie resursi 1446 tūkst. eiro apmērā (2023. gada beigās – 1405 tūkst. eiro), kas izvietoti SVF kontā Nr. 1 un kontā Nr. 2 (sk. arī 19. skaidrojumu).

Latvijas tirās prasības pret SVF 2024. gada un 2023. gada beigās bija šādas.

	(tūkst. eiro)		(tūkst. SDR)	
	2024	2023	2024	2023
Latvijas kvota Starptautiskajā Valūtas fondā	416 837	403 977	332 300	332 300
Starptautiskā Valūtas fonda turējumi eiro	-371 598	-377 157	-296 236	-310 239
Latvijas valdības parādzīme	-370 152	-375 752	-295 083	-309 083
Konts Nr. 1	-1 042	-1 010	-831	-831
Konts Nr. 2	-404	-395	-322	-325
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	45 643	27 215	36 386	22 386
t. sk. finanšu darījumu plāna finansējums	45 158	26 745	36 000	22 000
SDR	553 097	534 839	440 925	439 943
Vispārējais asignējums	-517 431	-501 468	-412 493	-412 493
Speciālais asignējums	-33 648	-32 610	-26 824	-26 824
Latvijas tirās prasības pret Starptautisko Valūtas fondu	47 660	27 976	37 994	23 012

Rezerves pozīcija SVF ir Latvijas kvotas SVF un SVF turējumu eiro starpība, neietverot konta Nr. 2 atlikumu.

2022. gadā, ņemot vērā Latvijas ekonomisko attīstību un ievērojot dalības SVF politikas un procedūras, Latvija iekļauta SVF finanšu darījumu plānā. Plānā iekļautās valstis piedalās SVF aizdevumu operāciju finansēšanā, nepārsniedzot valsts kvotas apmēru, par to saņemot procentu maksājumus. 2024. gada beigās finanšu darījumu plāna finansējums bija 36 milj. SDR (2023. gada beigās – 22 milj. SDR).

7.2. Atlikumi kredītiestādēs un ieguldījumi vērtspapīros, ārējie aizdevumi un citi ārējie aktīvi

(tūkst. eiro)

	2024	2023
Vērtspapīri	3 674 828	3 425 188
Pieprasījuma noguldījumi	126 494	89 499
Kopā	3 801 322	3 514 687

8. Prasības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem

(tūkst. eiro)

	2024	2023
Vērtspapīri	651 687	595 515
Pieprasījuma noguldījumi	815	287
Kopā	652 502	595 802

9. Prasības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem

(tūkst. eiro)

	2024	2023
Vērtspapīri	159 519	160 464
Pieprasījuma noguldījumi	15 123	8 012
Kopā	174 642	168 476

10. Eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegtie aizdevumi eiro

Eirosistēmas aizdevumu monetārās politikas operāciju ietvaros kopapjoms 2024. gada beigās sasniedza 34 221 milj. eiro (2023. gada beigās – 410 290 milj. eiro), t. sk. Latvijas Bankas izsniegto aizdevumu atlikums bija 0 eiro (2023. gada beigās – 92.9 milj. eiro). Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem ar monetārās politikas īstenošanu saistītie ienākumi un riski, tiem īstenojoties, tiek sadalīti starp eirozonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā. Zaudējumi no Eurosistēmas aizdevumiem monetārās politikas operāciju ietvaros var rasties tikai tad, ja darījuma partneris neizpilda saistības un darījuma partnera sniegtā nodrošinājuma atsavināšanas rezultātā atgūtie līdzekļi nav pietiekami (sk. arī 25.2.2. skaidrojumu).

10.1. Galvenās refinansēšanas operācijas

Galvenās refinansēšanas operācijas ir atklātā tirgus operācijas, kuras tiek veiktas likviditāti palielinošo reverso darījumu veidā. Šādas operācijas veic katru nedēļu standartizolēs, un to termiņš ir viena nedēļa. Šīm operācijām ir svarīga nozīme, lai ietekmētu procentu likmju virzību, pārvaldītu likviditāti tirgū un paustu monetārās politikas nostāju. Latvijas Banka 2024. gada un 2023. gada beigās nebija izsniegusi aizdevumus galveno refinansēšanas operāciju ietvaros.

10.2. Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas

Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas ir atklātā tirgus operācijas, kuras tiek veiktas reverso darījumu veidā ar mērķi nodrošināt kredītiestādēm ilgāka termiņa papildu finansējumu. Šādas operācijas veic katru mēnesi standartizolēs, un to termiņš ir trīs mēneši. Papildus tām saskaņā ar ECB Padomes lēmumu 2014. gadā tika uzsāktas ITRMO. Tās ir likviditāti nodrošinošās reversās operācijas, kas ar izdevīgiem nosacījumiem nodrošina kredītiestādēm ilgāka termiņa likviditāti, stimulējot tās kreditēt reālo tautsaimniecību un mazināt kredītu nosacījumu stingrību aizdevumiem privātpersonām. Pēdējās ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas (ITRMO III) rīkotas 2021. gadā ar termiņu trīs gadi un ar iespēju veikt pirmstermiņa atmaksu, līdz ar to 2024. gadā tās beidzās. Sākotnēji ITRMO III operācijās zemākā piemērotā procentu likme varēja būt noguldījumu iespējas vidējās procentu likmes apmērā, bet, reaģējot

uz Covid-19 pandēmijas ietekmi, 2020. gadā ECB Padome nolēma samazināt šo likmi, nosakot, ka laikā no 2020. gada 24. jūnija līdz 2022. gada 23. jūnijam tā var būt par 50 bāzes punktiem zemāka nekā noguldījumu iespējas vidējā procentu likme, bet ne zemāka kā -1 %. Papildus tam 2022. gada 27. oktobrī ECB Padome nolēma, ka no 2022. gada 23. novembra līdz termiņa beigām vai pirmstermiņa atmaksas datumam ITRMO III operāciju procentu likme tiks indeksēta atbilstoši vidējām šajā periodā piemērojamām galvenajām ECB procentu likmēm. Tajā pašā dienā ECB Padome nolēma ieviest papildu trīs brīvprātīgus pirmstermiņa atmaksas datumus, lai ITRMO III dalībniekiem sniegtu papildu iespējas daļēji vai pilnībā atmaksāt savus ITRMO III aizņēmumus pirms to termiņa. 2021. gadā ECB Padome uzsāka jaunu četru ilgāka termiņa refinansēšanas operāciju kopumu (trīs no tām izbeigtas 2022. gadā un vienas beigu termiņš bija 2023. gada janvāris) – pandēmijas ārkārtas ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas (PĀITRO), lai nodrošinātu turpmāku likviditāti, beidzoties ilgāka termiņa refinansēšanas operācijām, kas bija uzsāktas pēc 2020. gada marta. 2024. gadā, beidzoties pēdējo operāciju termiņam, Latvijas Banka saņēma kredītiestādēm izsniegto aizdevumu atmaksu 92 900 tūkst. eiro apmērā un 2024. gada beigās Latvijas Bankai vairs nav veikto ITRMO atlikumu (2023. gada beigās – 92 900 tūkst. eiro).

11. Pārējās prasības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm

Pārējās prasības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm galvenokārt ietver Latvijas Bankas eirozonas valstu kredītiestādēs eiro veiktos pieprasījuma noguldījumus (2024. gada beigās – 17 707 tūkst. eiro; 2023. gada beigās – 133 tūkst. eiro).

12. Eirozonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro

Eirosistēmas monetārās politikas mērķiem turēto vērtspapīru kopapjoms 2024. gada beigās bija 4 283 367 milj. eiro (2023. gada beigās – 4 694 345 milj. eiro), no tiem Latvijas Bankas turējumā bija 11 116 milj. eiro (2023. gada beigās – 12 587 milj. eiro). Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem ienākumi, kā arī zaudējumi, tiem īstenojoties, tiek sadalīti starp eirozonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā, izņemot riskus saistībā ar VSAIP un PĀAIP ietvaros Latvijas Bankas un citu eirozonas NCB veiktajām valdības vērtspapīru iegādēm. No Eurosistēmas monetārās politikas mērķiem turēto vērtspapīru kopapjoma 2024. gada beigās VSAIP ietvaros eirozonas NCB iegādāto valdības vērtspapīru apjoms bija 1704 mljrd. eiro (2023. gada beigās – 1923 mljrd. eiro), no tiem Latvijas Bankas turējumā bija Latvijas valdības vērtspapīri 2380 milj. eiro apmērā (2023. gada beigās – 2635 milj. eiro). 2024. gada beigās PĀAIP ietvaros eirozonas NCB iegādāto valdības vērtspapīru apmērs bija 1243 mljrd. eiro (2023. gada beigās – 1297 mljrd. eiro), no tiem Latvijas Bankas turējumā esošo Latvijas valdības vērtspapīru apmērs bija 1352 milj. eiro (2023. gada beigās – 1414 milj. eiro).

2024. gadā aktīvu iegādes programmas ietvaros iegādāto vērtspapīru apmērs turpināja samazināties, jo, sākot ar 2023. gada jūliju, ECB Padome nolēma pārtraukt reinvestēšanu aktīvu iegādes programmas ietvaros. Reagējot uz Covid-19 pandēmiju un ar to saistītajiem iespējamiem riskiem monetārās politikas transmisijas mehānismam un eirozonas tautsaimniecības perspektīvai, 2020. gada martā ECB Padome uzsāka jaunu aktīvu iegādes programmu – PĀAIP –, kuras neto aktīvu iegādes turpinājās līdz 2022. gada marta beigām. Šīs programmas ietvaros iegādāto vērtspapīru reinvestēšana turpinājās līdz 2024. gada vidum.

(tūkst. eiro)

	2024	2023
Monētārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri	11 116 256	12 586 724
Latvijas valdības vērtspapīri	3 732 095	4 048 732
VSAIP valdības vērtspapīri	2 379 752	2 634 861
PĀAIP valdības vērtspapīri	1 352 343	1 413 871
Starptautisko institūciju parāda vērtspapīri	7 384 161	8 537 992
VSAIP starptautisko institūciju parāda vērtspapīri	5 411 564	6 523 191
PĀAIP starptautisko institūciju parāda vērtspapīri	1 972 597	2 014 801
Pārējie vērtspapīri	1 017 828	963 933
Līdz termiņa beigām neturētie vērtspapīri	849 360	795 539
Līdz termiņa beigām turētie parāda vērtspapīri	168 468	168 394
Kopā	12 134 084	13 550 657

13. Eirosistēmas iekšējās prasības/saistības (-)

13.1. Līdzdalība Eiropas Centrālās bankas kapitālā

Līdz ar Latvijas pievienošanos ES Latvijas Banka kļuva par ECB kapitāla daļu turētāju. Latvijas Bankas ECB kapitāla atslēga aprēķināta atbilstoši ECBS un ECB Statūtiem, pamatojoties uz Latvijas iedzīvotāju skaita un iekšzemes kopprodukta īpatsvaru ES. NCB kapitāla atslēgas korigē reizi piecos gados vai agrāk, ja mainās to ES NCB skaits, kuras veic ieguldījumus ECB kapitālā. Pēdējo reizi ECB kapitāla atslēgas korekcijas veiktas 2023. gadā, ņemot vērā aktuālo informāciju par NCB valstu iedzīvotāju skaitu un iekšzemes kopprodukta īpatsvaru ES. Korigētās ECB kapitāla atslēgas stājās spēkā 2024. gada 1. janvārī, Latvijas Bankas ECB kapitāla atslēgai nemainoties. Latvijas Bankas ECB kapitāla atslēga ir 0.3169 %, kas atbilst 34 304 tūkst. eiro.

ECBS un ECB Statūti nosaka, ka eirozonas NCB pilnā apjomā apmaksā tās parakstīto daļu ECB kapitālā, kā arī iemaksā ECB rezerves kapitālā, uzkrājumos, kas pielīdzināmi rezervēm, un finanšu instrumentu pārvērtēšanas kontā, šos maksājumus veicot proporcionāli savai daļai ECB kapitālā.

2024. gada beigās Latvijas Bankas līdzdalību ECB kapitālā veidoja apmaksātā daļa ECB kapitālā 34 304 tūkst. eiro, iemaksas finanšu instrumentu pārvērtēšanas kontā 43 125 tūkst. eiro un ECB nodoto ārējo rezervju tirgus vērtības un atbilstošo eiro denominēto prasību pret ECB vērtības starpība 41 793 tūkst. eiro. 2024. gadā pēc ECB kapitāla atslēgas korekcijas Latvijas iemaksas finanšu instrumentu pārvērtēšanas kontā palielinājās par 373 tūkst. eiro (sk. arī 13.2. skaidrojumu).

ECB kopējā parakstītā un apmaksātā kapitāla apjoms 2024. gadā nemainījās.

ECB kapitāla daļas netiek tirgotas publiskā vērtspapīru tirgū, un Latvijas Bankas līdzdalības ECB kapitālā apmēru iespējams palielināt vai samazināt vienīgi šajā skaidrojumā minētajos gadījumos.

(tūkst. eiro)

	2024	2023
Eiropas Centrālās bankas kopējais parakstītā kapitāla apmērs	10 825 007	10 825 007
Latvijas Bankas parakstītā daļa Eiropas Centrālās bankas kapitālā	34 304	34 304
Latvijas Bankas apmaksātā daļa Eiropas Centrālās bankas kapitālā	34 304	34 304
Latvijas Bankas procentuālā daļa Eiropas Centrālās bankas kapitālā (kapitāla atslēga; %)	0.3169	0.3169

13.2. Prasības par Eiropas Centrālajai bankai nodotajām ārējām rezervēm

Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem eirozonas NCB nodod ECB pārvaldīšanā noteiktu ārējo rezervju apjomu. Nododamo ārējo rezervju apjomu nosaka atbilstoši katras eirozonas NCB ECB kapitāla atslēgai. Par ECB nodotajām ārējām rezervēm Latvijas Banka saņēma eiro denominētu prasību pret ECB proporcionāli pārējo eirozonas NCB attiecīgo prasību vērtībai. 2024. gada un 2023. gada beigās šī prasība bija 157 202 tūkst. eiro. ECB nodoto ārējo rezervju tirgus vērtības un atbilstošās eiro denominētās prasības vērtības starpība 41 793 tūkst. eiro apmērā uzrādīta kā līdzdalība ECB kapitālā (sk. arī 13.1. skaidrojumu). Prasībām par ECB nodotajām ārējām rezervēm piemēro ECB galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi (sk. arī 33. skaidrojumu).

13.3. Pārējās prasības/saistības Eirosistēmā

Pārējās prasības/saistības Eirosistēmā ietver prasības par ECB starpperioda peļņas sadali, citas prasības un saistības pret ECB par tīro monetāro ienākumu pārdales rezultātu un Latvijas Bankas korespondentkontu.

Latvijas Bankas iemaksātie un saņemtie monetārie ienākumi 2024. gadā bija pozitīvi, un tas radīja prasības pret ECB par tīro monetāro ienākumu pārdales rezultātu, kas 2024. gada beigās bija 181 595 tūkst. eiro (2023. gada beigās saistības 206 554 tūkst. eiro; sk. arī 38. skaidrojumu).

Prasības par ECB starpperioda peļņas sadali tiek noteiktas atbilstoši Latvijas Bankas procentuālajai daļai ECB kapitālā (2024. gada un 2023. gada beigās –0 eiro; sk. arī 37. skaidrojumu).

13.4. Tīrās prasības par banknošu pārdali Eirosistēmā

Ievērojot to, ka eiro banknotes emitē eirozonas NCB un ECB, tās savā bilancē uzrāda noteiktu daļu no kopējā Eirosistēmas emitēto eiro banknošu apjoma. Ņemot vērā to, ka Latvijas Bankai piešķirtā daļa no kopējā emitēto eiro banknošu apjoma ir lielāka nekā Latvijas Bankas faktiski emitēto eiro banknošu tīrais apjoms (sk. 15. skaidrojumu), banknošu apgrozībā korekcijas rezultātā rodas attiecīgas prasības pret ECB par banknošu pārdali Eirosistēmā, kas uzrādītas bilances postenī "Tīrās prasības par banknošu pārdali Eirosistēmā".

13.5. Saistības par TARGET

TARGET ir reālā laika bruto norēķinu sistēma liela apjoma maksājumiem eiro. Prasības un saistības par TARGET sistēmas norēķiniem veidojas pārrobežu maksājumu rezultātā, par kuriem norēķini tiek veikti ar NCB naudas līdzekļiem. Minēto norēķinu rezultātā veidojas divpusējas prasības un saistības NCB TARGET sistēmas kontos. Katru dienu tiek aprēķinātas šo divpusējo prasību un saistību atlikumu neto pozīcijas, kas tiek attiecinātas uz ECB, katrai NCB veidojoties vienai neto pozīcijai attiecībā pret ECB. Tā tiek uzrādīta NCB bilancē kā tīrās prasības vai tīrās saistības par TARGET sistēmas norēķiniem.

2024. gadā kredītiestāžu un Latvijas Bankas veikto pārrobežu maksājumu rezultātā samazinājās saistības par TARGET.

Minētajām prasībām vai saistībām piemēro ECB galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi.

14. Pārējie aktīvi

(tūkst. eiro)

	Skaid- rojums	2024	2023
Ar finanšu darījumiem saistīti aktīvi			
Uzkrātie procenti par monetārās politikas mērķiem turētajiem vērtspapīriem		68 222	84 662
Uzkrātie procenti par prasībām pret ECB		59 631	72 419
Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā	14.2.	43 989	37 863
Uzkrātie procenti par pārējiem vērtspapīriem		22 135	20 539
Atvasinātie biržā netirgotie līgumi un valūtas maiņas tagadnes līgumi	24.	9 455	41 242
Uzkrātie procenti par pieprasījuma noguldījumiem		79	-
Uzkrātie procenti par ilgāka termiņa refinansēšanas operācijām		-	2 521
Pārējie aktīvi			
Pamatlīdzekļi	14.1.	29 306	26 910
Prasības par uzraugāmo finanšu tirgus dalībnieku maksājumiem		3 533	3 206
Nemateriālie aktīvi	14.1.	3 152	3 179
Nākamo periodu izdevumi		2 494	2 296
Citi pārējie aktīvi		806	668
Kopā		242 802	295 505

14.1. Pamatlīdzekļi un nemateriālie aktīvi

(tūkst. eiro)

	Ēkas, teritorijas labiekār- tošana un zeme	Telpu iekārtas un inven- tārs	Dator- tehnika, telekomu- nikāciju aparātūra	Naudas apstrādes, pārbaudes un gla- bāšanas iekārtas	Pārējie pamat- līdzekļi	Kopā pamat- līdzekļi	Nema- teriālie aktīvi
2022. gada 31. decembrī							
Sākotnējo izmaksu vērtība	59 228	6 059	4 927	5 405	7 655	83 274	10 310
Uzkrātais nolietojums/amortizācija	-36 333	-4 706	-4 143	-3 093	-6 147	-54 422	-7 369
Atlikusī vērtība	22 895	1 353	784	2 312	1 508	28 852	2 941
2023. gadā							
Pieaugums	701	6	393	123	60	1 283	658
No FKTK pārņemto aktīvu sākotnējā vērtība	-	252	563	-	6	821	1 012
Atsavinātie un norakstītie aktīvi	-16	-110	-248	-32	-859	-1 265	-
Izmaksu tīrās pārmaiņas	685	148	708	91	-793	839	1 670
Nolietojums/amortizācija	-1 777	-217	-499	-271	-307	-3 071	-589
No FKTK pārņemto aktīvu uzkrātais nolietojums/amortizācija	-	-176	-379	-	-3	-558	-843
Atsavināto un norakstīto aktīvu uzkrātais nolietojums/amortizācija	16	105	248	32	447	848	-
Uzkrātā nolietojuma/amortizācijas tīrās pārmaiņas	-1 761	-288	-630	-239	137	-2 781	-1 432
2023. gada 31. decembrī							
Sākotnējo izmaksu vērtība	59 913	6 207	5 635	5 496	6 862	84 113	11 980
Uzkrātais nolietojums/amortizācija	-38 094	-4 994	-4 773	-3 332	-6 010	-57 203	-8 801
Atlikusī vērtība	21 819	1 213	862	2 164	852	26 910	3 179
2024. gadā							
Pieaugums	4 602	133	460	19	90	5 304	532
Atsavinātie un norakstītie aktīvi	-	-380	-429	-412	-321	-1 542	-142
Izmaksu tīrās pārmaiņas	4 602	-247	31	-393	-231	3 762	390
Nolietojums/amortizācija	-1 780	-210	-406	-259	-248	-2 903	-559
Atsavināto un norakstīto aktīvu uzkrātais nolietojums/amortizācija	-	376	429	411	321	1 537	142
Uzkrātā nolietojuma/amortizācijas tīrās pārmaiņas	-1 780	166	23	152	73	-1 366	-417
2024. gada 31. decembrī							
Sākotnējo izmaksu vērtība	64 515	5 960	5 666	5 103	6 631	87 875	12 370
Uzkrātais nolietojums/amortizācija	-39 874	-4 828	-4 750	-3 180	-5 937	-58 569	-9 218
Atlikusī vērtība	24 641	1 132	916	1 923	694	29 306	3 152

Latvijas Bankas līgumsaistības par pamatlīdzekļu iegādi 2024. gada beigās bija 3633 tūkst. eiro (2023. gada beigās – 40 tūkst. eiro). Pieaugumu galvenokārt noteica ēkas K. Valdemāra ielā 2A rekonstrukcijas darbi.

14.2. Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā

2024. gada un 2023. gada beigās Latvijas Bankai piederēja 1070 SNB akciju, kas atbilda 0.19 % no kopējā SNB parakstītā un apmaksātā kapitāla.

Latvijas Bankas īpašumā esošo SNB akciju kopējā nominālvērtība ir 5350 tūkst. SDR (katras akcijas nominālvērtība ir 5 tūkst. SDR), un tā apmaksāta 1338 tūkst. SDR jeb 25 % apmērā (sk. arī 45. skaidrojumu). Latvijas Bankas bilancē 2024. gada un 2023. gada beigās SNB akcijas uzrādītas patiesajā vērtībā. SNB akcijas netiek tirgotas publiskā vērtspapīru tirgū. Latvijas Bankas vērtējumā piemērotākā SNB akciju patiesās vērtības noteikšanas metode ir 70 % no SNB tīrajiem aktīviem, pamatojoties uz aktuālākajiem publicētajiem SNB finanšu pārskatiem. Saskaņā ar SNB Statūtiem tās akcionāri ir vienīgi centrālās bankas. Aplēstā Latvijas Bankas īpašumā esošo SNB akciju patiesā vērtība 2024. gada beigās bija 43 989 tūkst. eiro (2023. gada beigās – 37 863 tūkst. eiro).

15. Banknotes apgrozībā

(tūkst. eiro)

	2024	2023
Eiro banknotes	5 662 446	5 571 492
Latvijas Bankas eiro banknošu tīrā emisija	-602 157	-357 835
Banknošu pārdales Eirosistēmā korekcija	6 264 603	5 929 327
Kopā	5 662 446	5 571 492

Ievērojot to, ka eiro banknotes emitē visas eirozonas NCB un ECB, tās savā bilancē uzrāda noteiktu daļu no kopējā Eirosistēmas emitēto eiro banknošu apjoma. Attiecīgā ECB daļa ir 8 % no kopējā Eirosistēmas emitēto banknošu apjoma, eirozonas NCB – pārējie 92 %, kas sadalīti atbilstoši katras šīs NCB daļai ECB kapitālā un uzrādīti bilances postenī "Banknotes apgrozībā". Latvijas Bankai piešķirtā daļa no kopējā Eirosistēmas emitēto eiro banknošu apjoma ir lielāka nekā Latvijas Bankas faktiski emitēto eiro banknošu tīrais apjoms, tāpēc bilances postenī "Eirosistēmas iekšējās prasības" uzrādītas prasības pret ECB par banknošu pārdaļu Eirosistēmā.

Latvijas Bankas emitētās eiro monētas uzrādītas bilances postenī "Pārējās saistības" (sk. arī 22. skaidrojumu).

2024. gadā eiro banknošu pārrobežu plūsma pieauga, palielinot Latvijas Bankā iemaksāto eiro banknošu apjoma pārsniegumu pār izmaksāto eiro banknošu apjomu, tādējādi negatīvā Latvijas Bankas eiro banknošu tīrā emisija sasniedza 602 157 tūkst. eiro, un tā rezultātā palielinājās Latvijas Bankas bilancē uzrādītā banknošu pārdales Eirosistēmā korekcija. 2024. gada beigās Eirosistēmā kopumā eiro banknošu apjoms apgrozībā pieauga līdz 1588 mljrd. eiro (2023. gada beigās – 1567 mljrd. eiro).

16. Saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā

16.1. Pieprasījuma noguldījumu konti (ietverot obligāto rezervju sistēmu)

Pieprasījuma noguldījumu konti ietver to kredītiestāžu līdzekļu atlikumus, kurām ir pienākums glabāt obligātās rezerves. Šo kontu atlikumam rezervju prasību ietvaros no 2022. gada 21. decembra līdz 2023. gada 19. septembrim tika piemērota ECB noguldījumu iespējas procentu likme. Savukārt 2023. gada 27. jūlijā ECB Padome nolēma, ka ar 2023. gada 20. septembri obligāto rezervju atlikumiem piemēro 0 % likmi.

Latvijas Bankā 2024. gada beigās pieprasījuma noguldījumu kontu atlikums bija 255 763 tūkst. eiro (2023. gada beigās – 205 834 tūkst. eiro). Vidējās obligātās rezerves izpildes periodā 2024. gada beigās bija 223 194 tūkst. eiro (2023. gada beigās – 205 944 tūkst. eiro).

16.2. Noguldījumu iespēja

Noguldījumu iespēja ir Eirosistēmas pastāvīgā iespēja, kuru kredītiestādes izmanto, lai veiktu noguldījumus uz nakti par iepriekš noteiktu procentu likmi. 2024. gada beigās noguldījumu iespējas kontu atlikums bija 7 975 855 tūkst. eiro (2023. gada beigās – 6 867 713 tūkst. eiro).

17. Pārējās saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm

(tūkst. eiro)

	2024	2023
Saistības par EKS servisa nodrošināšanu	247 378	-
Saistības par zibmaksājumu servisa nodrošināšanu	65 701	73 795
Saistības par līgumiem par vērtspapīru pārdošanu ar atpirkšanu	111	232 672
Saistības par biržā netirgoto valūtas maiņas nākotnes līgumu nodrošinājumu	-	8 253
Kopā	313 190	314 720

18. Saistības eiro pret citiem eirozonas valstu rezidentiem

Saistības eiro pret citiem eirozonas valstu rezidentiem ietver Latvijas valdības un citu finanšu institūciju pieprasījuma noguldījumus. Valdības noguldījumi ietver Latvijas Bankas pieņemtos Valsts kases pieprasījuma noguldījumus.

19. Saistības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem

Saistības eiro pret citām finanšu institūcijām galvenokārt ietver Eiropas Komisijas līdzekļus un līgumu par vērtspapīru pārdošanu ar atpirkšanu ietvaros piesaistītos līdzekļus.

(tūkst. eiro)

	2024	2023
Eiropas Komisija	87 284	102 303
Citas finanšu institūcijas	34 944	80 367
Starptautiskais Valūtas fonds	1 446	1 405
Kopā	123 674	184 075

20. Saistības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem

(tūkst. eiro)

	2024	2023
Latvijas valdības pieprasījuma noguldījumi	553 888	539 561
Saistības par līgumiem par vērtspapīru pārdošanu ar atpirkšanu	367 648	685 785
Saistības par zelta mijmaiņas līgumiem	-	37 412
Kopā	921 536	1 262 758

21. Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem

(tūkst. eiro)

	2024	2023
Saistības par līgumiem par vērtspapīru pārdošanu ar atpirkšanu	-	295 782
Saistības par zelta mijmaiņas līgumiem	-	146 661
Saistības par atvasināto finanšu instrumentu nodrošinājumu	-	15 275
Kopā	-	457 718

22. Pārējās saistības

(tūkst. eiro)

	Skaid- rojums	2024	2023
Ar finanšu darījumiem saistītas saistības			
Atvasinātie biržā netirgotie līgumi un valūtas maiņas tagadnes līgumi	24.	65 141	8 302
Uzkrāti procenti par TARGET sistēmas saistībām		17 929	30 713
Uzkrāti procenti par pieprasījuma noguldījumiem		7 679	14 434
Uzkrāti procenti par noguldījuma iespēju		665	2 289
Uzkrājumi tirgus riskam un kredītriskam	36.	-	166
Pārējās saistības			
Eiro monētas apgrozībā	22.1.	98 498	94 242
Lati apgrozībā	22.1.	7 463	12 121
Saistības pret darbiniekiem		6 921	7 185
Uzkrājumi uzraudzības funkciju izdevumiem		4 733	5 359
Nodokļu saistības		1 311	1 091
Citas pārējās saistības		4 645	6 315
Kopā		214 985	182 217

22.1. Banknotes un monētas apgrozībā

Eiro monētas apgrozībā ietver Latvijas Bankas emitētās un apgrozībā esošās eiro monētas, izņemot kolekcijas monētas. Saistību par lata banknotēm un monētām apgrozībā apmērs noteikts, ievērojot šo lata naudas zīmju apmaiņas iespējamību 20 gadu laikā kopš eiro ieviešanas 2014. gadā (sk. arī 2.2. skaidrojumu).

Papildus bilancē uzrādītajām Latvijas Bankas emitētajām lata un eiro apgrozības monētām 2024. gada beigās apgrozībā bija arī eiro kolekcijas monētas, lata jubilejas un piemiņas monētas un dārgmetāla apgrozības monētas (kopējā nominālvērtība – 7352 tūkst. eiro; 2023. gada beigās – 7282 tūkst. eiro). Šīs apgrozībā esošās monētas nav ietvertas bilances postenī "Pārējās saistības" (sk. arī 45. skaidrojumu).

Bilancē kā saistības 2024. gada beigās nav uzrādītas emitētās lata naudas zīmes 109 653 tūkst. eiro apmērā (lata banknotes 48 259 tūkst. eiro apmērā un lata monētas 61 394 tūkst. eiro apmērā; 2023. gada beigās – 105 753 tūkst. eiro, t. sk. lata banknotes 44 945 tūkst. eiro apmērā un lata monētas 60 808 tūkst. eiro apmērā), kuru apmaiņas iespējamība ir zema (sk. arī 45. skaidrojumu). Lata naudas zīmju apmaiņas iespējamība tiek novērtēta katru gadu, pamatojoties uz faktiskajiem šo naudas zīmju apmaiņas datiem.

23. Kapitāls un rezerves

(tūkst. eiro)

	Pamatkapitāls	Rezerves kapitāls	Pārvērtēšanas kots	Pārskata gada peļņa/zaudējumi(-)	Kapitāls un rezerves
2022. gada 31. decembrī	100 000	263 146	223 737	-	586 883
2023. gadā					
Tīrās pārmaiņas pārvērtēšanas, realizēšanas un pārvērtēšanas rezultāta atzīšanas peļņas un zaudējumu aprēķinā rezultātā	x	x	196 995	x	196 995
Pārskata gada peļņa/zaudējumi(-)	x	x	x	-53 760	-53 760
2023. gada 31. decembrī	100 000	263 146	420 732	-53 760	730 118
2024. gadā					
Tīrās pārmaiņas pārvērtēšanas, realizēšanas un pārvērtēšanas rezultāta atzīšanas peļņas un zaudējumu aprēķinā rezultātā	x	x	278 491	x	278 491
Zaudējumu segšana	x	-53 760	x	53 760	-
Pārskata gada peļņa/zaudējumi(-)	x	x	x	-64 978	-64 978
2024. gada 31. decembrī	100 000	209 386	699 223	-64 978	943 631

Latvijas Bankas kapitālu un rezerves veido pamatkapitāls, rezerves kapitāls, pārvērtēšanas kots, kā arī nesadalītā pārskata gada peļņa/zaudējumi.

Tiesību akti nenosaka kapitāla pietiekamības prasības Latvijas Bankai, tomēr tās kapitāla apjomam jābūt atbilstošam, lai veicinātu uzticēšanos īstenojamajai monetārajai politikai un nodrošinātu Latvijas Bankas darbību un finansiālo neatkarību, īstenojot ECBS un ECB Statūtos un Latvijas Bankas likumā noteiktos uzdevumus. Monetārās politikas īstenošana, kā arī pakļautība finanšu un darbības riskiem var negatīvi ietekmēt Latvijas Bankas ienākumus vai radīt zaudējumus, kas sedzami no Latvijas Bankas kapitāla un rezervēm.

Latvijas Bankas pamatkapitālu vēsturiski izveidojuši valsts piešķirtie līdzekļi, pārvedumi no rezerves kapitāla un Latvijas Bankas peļņas atskaitījumi.

Latvijas Bankas likums nosaka, ka Latvijas Banka valsts pamatbudžetā ieskaita pārskata gadā gūtās peļņas daļu, kas aprēķināta, reizinot pārskata gadā gūto peļņu, kas atlikusi pēc iepriekšējos gados uzkrāto zaudējumu (ja tādi ir bijuši) segšanas, ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā noteikto uzņēmumu ienākuma nodokļa likmi, un veic maksājumu par valsts kapitāla izmantošanu 50 % apmērā no pārskata gadā gūtās peļņas, kas atlikusi pēc iepriekšējos gados uzkrāto zaudējumu (ja tādi ir bijuši) segšanas. Latvijas Bankas padomei, apstiprinot gada pārskatu, ir tiesības pieņemt lēmumu par maksājuma procentu apmēra samazināšanu par valsts kapitāla izmantošanu, ja tas nepieciešams Latvijas Bankas rezerves kapitāla palielināšanai saistībā ar finanšu riskiem, kuriem Latvijas Banka pakļauta tās uzdevumu izpildē. 2024. gada un 2023. gada beigās spēkā esošā uzņēmumu ienākuma nodokļa likme bija 20 %. 2024. gadā Latvijas Bankas darbības finanšu rezultāts bija negatīvs, uzrādot zaudējumus 64 978 tūkst. eiro apmērā, tāpēc 2025. gadā Latvijas Banka valsts pamatbudžetā ieskaitījumus neveiks (arī 2024. gadā Latvijas Banka šādu ieskaitījumu neveica, jo 2023. gadu noslēdza ar zaudējumiem 53 760 tūkst. eiro apmērā).

Pēc minēto atskaitījumu veikšanas saskaņā ar Latvijas Bankas likumu Latvijas Bankas peļņas atlikums ieskaitāms rezerves kapitālā. Rezerves kapitāls izveidots iespējamo zaudējumu segšanai. Tā zaudējumu daļa, kuras segšanai rezerves kapitāla nepietiek, sedzama no Latvijas Bankas nākamā perioda peļņas.

Tādējādi saskaņā ar Latvijas Bankas likumu 2024. gada zaudējumi tiks segti no rezerves kapitāla, kurā no Latvijas Bankas iepriekšējo gadu peļņas uzkrāti 209 386 tūkst. eiro.

Pārvērtēšanas konts ietver finanšu instrumentu un zelta pozitīvo pārvērtēšanas rezultātu. Grāmatvedības politika, kas saskaņota ar ECB tiesību aktos par grāmatvedību un finanšu pārskatiem noteiktajiem grāmatvedības pamatprincipiem un aprakstīta 2. skaidrojumā, nosaka, ka tikai realizētie guvumi tiek atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā, bet nerealizētie guvumi – bilances postenī "Kapitāls un rezerves" kā pārvērtēšanas rezerve, jo tas veicina kapitāla saglabāšanu nelabvēlīgu finanšu instrumentu un zelta cenu pārmaiņu apstākļos.

Pārvērtēšanas konta pārmaiņas 2024. un 2023. gadā bija šādas.

(tūkst. eiro)

	2024	Atzišana peļņas un zaudējumu aprēķinā	Pārvērtēšana	Realizēšana	2023
Līdzdalības kapitālā pārvērtēšanas rezerve	41 480	–	6 126	–	35 354
Ārvalstu valūtas un zelta pārvērtēšanas rezultāts	359 362	2 408	153 485	–71	203 540
Vērtspapīru pārvērtēšanas rezultāts	298 381	53 729	89 254	–26 440	181 838
Kopā	699 223	56 137	248 865	–26 511	420 732

	2023	Atzišana peļņas un zaudējumu aprēķinā	Pārvērtēšana	Realizēšana	2022
Līdzdalības kapitālā pārvērtēšanas rezerve	35 354	–	744	–	34 610
Ārvalstu valūtas un zelta pārvērtēšanas rezultāts	203 540	12 097	14 465	–474	177 452
Vērtspapīru pārvērtēšanas rezultāts	181 838	22 902	148 964	–1 703	11 675
Kopā	420 732	34 999	164 173	–2 177	223 737

Līdzdalības kapitālā pārvērtēšanas rezerve izveidota, lai uzskaitītu SNB akciju pārvērtēšanas rezultātu. SNB akciju pārvērtēšanas rezultātu neatzīst peļņas un zaudējumu aprēķinā.

24. Atvasinātie finanšu instrumenti un valūtas maiņas tagadnes līgumi

Lai pārvaldītu ar ieguldījumiem saistīto procentu likmju risku un valūtas risku, Latvijas Banka veic darījumus ar biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes un tagadnes līgumiem, valūtas, zelta un procentu likmju mijmaiņas līgumiem, vērtspapīru nākotnes darījumus un darījumus ar biržā tirgotajiem procentu likmju un valūtas maiņas nākotnes līgumiem. Šo darījumu līgumvērtība vai nosacītā vērtība un uzskaites vērtība 2024. gada un 2023. gada beigās bija šāda.

(tūkst. eiro)

	Līgumvērtība vai nosacītā vērtība		Uzskaites vērtība			
			Aktīvi		Saistības	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Atvasinātie biržā netirgotie līgumi un valūtas maiņas tagadnes līgumi						
Valūtas maiņas nākotnes līgumi un valūtas mijmaiņas līgumi	3 750 555	2 866 469	7 585	35 141	59 724	3 494
Valūtas maiņas tagadnes līgumi	360 735	518 097	-	161	894	56
Vērtspapīru nākotnes darījumi	863 409	1 161 323	1 870	5 940	4 523	4 752
Procentu likmju mijmaiņas līgumi	147 915	60 814	-	-	-	-
Kopā	x	x	9 455	41 242	65 141	8 302
Atvasinātie biržā netirgotie zelta mijmaiņas līgumi	-	184 072	-	186 783	-	184 815
Atvasinātie biržā tirgotie līgumi						
Procentu likmju nākotnes līgumi	2 203 600	2 161 597	x	x	x	x

Atvasināto biržā netirgoto līgumu un valūtas maiņas tagadnes līgumu uzskaites vērtība uzrādīta bilances postenī "Pārējie aktīvi" vai "Pārējās saistības" (sk. arī 14. un 22. skaidrojumu). Tā kā par atvasināto biržā tirgoto līgumu patiesās vērtības ikdienas pārmaiņām tiek veikts norēķins, tās uzrādītas kā pieprasījuma noguldījumi attiecīgajā bilances aktīvu postenī.

Lai ierobežotu zelta uzturēšanas izmaksas un paaugstinātu finanšu ieguldījumu ienesīgumu, Latvijas Banka izmanto zelta mijmaiņas līgumus (sk. arī 6., 20. un 21. skaidrojumu).

Nozīmīgākie riski un to pārvaldīšanas principi

25. Risku pārvaldīšana

Galvenie ar Latvijas Bankas darbību saistītie riski ir stratēģiskie, finanšu un darbības riski. Latvijas Banka risku pārvaldīšanu 2024. gadā organizēja un veica saskaņā ar Latvijas Bankas padomes pieņemto kārtību "Latvijas Bankas risku pārvaldīšanas politika".

Risku pārvaldīšanu Latvijas Bankā veic sistemātiska procesa ietvaros, identificējot, analizējot un novērtējot riskus, plānojot un īstenojot risku ierobežošanas pasākumus, pārtraugot un regulāri pārskatot riskus ar mērķi laikus apzināt, attiecīgi novērtēt un efektīvi pārvaldīt riskus, kuri var negatīvi ietekmēt Latvijas Bankas finansiālo stāvokli un darbības finanšu rezultātus, kā arī Latvijas Bankas spēju kvalitatīvi un efektīvi veikt normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus, tostarp piedalīties ECBS funkciju izpildes nodrošināšanā.

Risku pārvaldīšanas procesu organizē saskaņā ar starptautiskiem labās prakses principiem risku pārvaldīšanas jomā, ņemot vērā Latvijas Bankas mērķus un uzdevumus un ārējās vides norises, kā arī ievērojot ECB noteiktās prasības.

25.1. Stratēģiskie riski

Stratēģiskie riski Latvijas Bankā tiek pārvaldīti ar mērķi mazināt iespējamu negatīvu ietekmi uz Latvijas Bankas stratēģiskajiem attīstības virzieniem un Latvijas Bankas uzdevumiem.

Stratēģisko risku pārvaldības procesā vērtē riskus, kas saistīti ar ģeopolitiskajām, politiskajām vai ekonomiskajām norisēm Latvijā un pasaulē, Latvijas Bankas stratēģisko attīstības virzienu noteikšanu un sasniegšanu, uzdevumu prioritizēšanu un attiecīgo resursu plānošanu Latvijas Bankas stratēģijas un darba plānu izstrādes procesā, kā arī tādu lēmumu pieņemšanu, kuri var ietekmēt Latvijas Bankas stratēģisko attīstības virzienu īstenošanu un Latvijas Bankas uzdevumu izpildi.

Stratēģisko risku novērtējumu izmanto Latvijas Bankas stratēģisko attīstības virzienu periodiskajā pārskatīšanā, kā arī finanšu risku un darbības risku pārvaldības procesā.

25.2. Finanšu riski

Nozīmīgākie finanšu riski, kam ikdienā pakļauta Latvijas Banka, ir tirgus risks (cenas, procentu likmju un valūtas risks), kredītrisks un likviditātes risks. Finanšu riskus pārvalda ar mērķi mazināt iespējamu negatīvu ietekmi uz Latvijas Bankas finanšu stāvokli un uz darbības finanšu rezultātiem finanšu tirgus faktoru nelabvēlīgu pārmaiņu vai darījuma partnera saistību neizpildes dēļ. Pārvaldot finanšu riskus, ievēro pieļaujamos finanšu risku veidus un to parametrus. To ietvaros ilgtermiņā nodrošina ieguldījumu vērtības saglabāšanu, nepieciešamās likviditātes nodrošināšanu, ienākumu gūšanu, kā arī ilgtspējības principu ievērošanu.

Latvijas Banka ar tās ieguldījumiem saistītos finanšu riskus pārvalda saskaņā ar Latvijas Bankas padomes pieņemto kārtību, kurā noteiktās ieguldījumu politikas galvenie principi izklāstīti 4. skaidrojumā.

Ieguldījumi tiek pārvaldīti, tos grupējot dažādos ieguldījumu portfeļos. Finanšu instrumentu ieguldījumu portfeļiem noteikti neitrālā portfeļa parametri, kas raksturo attiecīgā ieguldījumu portfeļa finanšu risku pieņemamo lielumu (līmeni) un gaidāmo ienesīgumu. Tirgus operāciju pārvaldes Riska vadības daļa kontrolē ieguldījumu atbilstību noteiktajām prasībām un, ja rodas novirzes no Latvijas Bankas padomes kārtībā noteiktā, informē par to atbildīgo ieguldījumu pārvaldītāju un izvērtē nepieciešamās darbības novirzes novēršanai. Papildus darbam pie noviržu novēršanas par novirzēm saskaņā ar Latvijas Bankas padomes pieņemto kārtību tiek informēta arī Latvijas Bankas padome.

Ieguldījumu, tostarp ar tiem saistīto finanšu risku, pārvaldīšanai izveidotā Latvijas Bankas investīciju komiteja izstrādā ieguldījumu pārvaldīšanas stratēģiju, apstiprina ieguldījumu veikšanas taktiku un nosaka detalizētus finanšu risku limitus, kā arī pārtrauga ārējo pārvaldītāju darbību. Latvijas Bankas investīciju komiteja reizi ceturksnī pārskata ieguldījumu stratēģiju, bet reizi nedēļā saņem un izvērtē finanšu ieguldījumu portfeli vadītāju ziņojumus par notikumiem finanšu tirgos un viņu sagatavotās finanšu tirgus attīstības prognozes, finanšu risku vadītāju ziņojumus, t. sk. ziņojumu par ieguldījumu rezultātiem, kā arī apstiprina ieguldījumu pārvaldīšanas taktiku nākamajai nedēļai. Tirgus operāciju pārvalde regulāri informē Latvijas Bankas padomi par ieguldījumu pārvaldīšanas rezultātiem un riskiem.

VSAIP un PĀAIP ietvaros Latvijas Banka veic aktīvu iegādes saskaņā ar ECB Padomes lēmumiem. Latvijas Banka šīs iegādes veic un finanšu riskus pārvalda atbilstoši ECB Padomes pamatnostādņēm un Latvijas Bankas padomes pieņemtajai kārtībai. Finanšu riski, kas rodas monetārās politikas īstenošanas rezultātā, tiek sadalīti starp eirozonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā, izņemot riskus saistībā ar VSAIP un PĀAIP ietvaros Latvijas Bankas veiktajām Latvijas valdības vērtspapīru iegādēm.

25.2.1. Tirgus risks

Tirgus risks raksturo iespēju ciest zaudējumus finanšu tirgus faktoru nelabvēlīgu pārmaiņu dēļ. Galvenie tirgus riska avoti Latvijas Bankas finanšu instrumentu ieguldījumu portfeļos ir procentu likmju risks, valūtas risks un akciju tirgus cenu risks.

Procentu likmju risku Latvijas Bankai rada ieguldījumi procentu likmju maiņai pakļautajos parāda vērtspapīros un atvasinātajos procentu likmju finanšu instrumentos, kas iegādāti ieguldījumu pārvaldīšanas ietvaros. Latvijas Banka pārvalda procentu likmju risku, izmantojot katram ieguldījumu portfelim atsevišķi noteiktu efektīvā procentu riska indeksu (*effective duration*) un tā pieļaujamo noviržu limitus. Monetārās politikas īstenošanas rezultātā procentu likmju risks rodas ar monetārās politikas operācijām saistīto aktīvu un saistību, kas pakļauti procentu likmju pārmaiņām, nesabalansētības dēļ. Minētais risks ir saistīts ar monetārās politikas lēmumiem, īstenojot Eirosistēmas pamatuzdevumus, tāpēc Latvijas Banka nevar ierobežot šo risku.

Latvijas Bankas pakļautību valūtas riskam nosaka tās ieguldījumu struktūra. Novirzes no neitrālā portfeļa valūtas struktūras ieguldījumu portfeļos rada atklāto valūtas pozīciju. Latvijas Banka pārvalda valūtas risku, nosakot, ka neitrālais portfelis ir izteikts eiro, novēršot valūtas risku (izņemot piesaistītajiem noguldījumiem atbilstošos aktīvus, kuru valūtas struktūru veido atbilstoši attiecīgo saistību valūtai, globālo fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeli, kura valūtas struktūru veido neitrālā portfeļa struktūra, kā arī zelta portfeli un akciju portfeļus, kuros ieguldījumi tiek veikti attiecīgajā akciju indeksā ietilpstošo akciju denominācijas valūtās) un izmantojot sekošanas novirzes (*tracking error*) limitus attiecībā pret atbilstoši neitrālo portfeli. Lai panāktu atklāto valūtas pozīciju atbilstību limitiem, Latvijas Banka ierobežo valūtas risku, izmantojot biržā netirgotos valūtas maiņas nākotnes līgumus un valūtas mijmaiņas līgumus un biržā tirgotos valūtas maiņas nākotnes līgumus. Sekošanas novirzi aprēķina kā ieguldījumu portfeļa un attiecīgā neitrālā portfeļa gaidāmo gada ienesīgumu starpības standartnovirzi. 1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeli, globālajā fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeli, ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļos un attīstīto tirgu akciju portfeli iekļauto ieguldījumu (sk.

4. skaidrojumu) kopējais tirgus risks tiek ierobežots, nosakot maksimāli pieļaujamo sekošanas novirzi. Sekošanas novirze 2024. un 2023. gadā atspoguļota 28. skaidrojumā.

Akciju portfeli ir pakļauti tirgus cenu riskam (riskam, ka cenu pārmaiņu gadījumā ieguldījuma vērtība var samazināties). Tā kā akciju portfeļiem ir augsta diversifikācijas pakāpe, tie galvenokārt pakļauti sistēmiskam akciju cenu svārstību riskam.

Tirgus operāciju pārvaldes Riska vadības daļa kontrolē ieguldījumu portfeļu efektīvā procentu likmju riska indeksa, sekošanas novirzes un atklāto valūtas pozīciju atbilstību Latvijas Bankas padomes pieņemtajai kārtībai un Latvijas Bankas investīciju komitejas lēmumiem.

25.2.2. Kredītrisks

Kredītrisks raksturo iespēju ciest zaudējumus darījuma partnera saistību neizpildes dēļ. Latvijas Bankai kredītrisks galvenokārt rodas, veicot ieguldījumus ārvalstu finanšu instrumentos, kā arī monetārās politikas operāciju rezultātā. Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem ar monetārās politikas īstenošanu saistītie riski, tiem īstenojoties, tiek sadalīti starp eirozonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā, izņemot riskus saistībā ar VSAIP un PĀAIP ietvaros Latvijas Bankas veiktajām Latvijas valdības vērtspapīru iegādēm.

Latvijas Banka ar ieguldījumiem ārvalstu finanšu instrumentos saistīto kredītrisku ierobežo, nosakot kredītkvalitātes limitus. Kredītkvalitāte tiek noteikta, pamatojoties uz starptautisko kredītreitingu aģentūru *Fitch Ratings*, *Moody's Investors Service*, *Standard & Poor's* un *Morningstar DBRS* noteiktajiem kredītreitingiem. Ierobežojumi noteikti arī maksimālajam ieguldījumu apjomam vienas grupas finanšu instrumentos, kā arī ar vienu partneri noslēgto un viena emitenta emitēto finanšu instrumentu apjomam. Ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru nākotnes darījumi daļēji nodrošināti ar īstermiņa finanšu instrumentiem. Lai samazinātu kredītrisku attiecībā uz biržā netirgoto atvasināto finanšu instrumentu darījuma partneriem, Latvijas Banka ar tiem slēdz Starptautiskās Mijmaiņas darījumu un atvasināto finanšu instrumentu asociācijas (*International Swaps and Derivatives Association, Inc.*; ISDA) standartizētos līgumus (*ISDA Master Agreement*) un to pielikumus par finanšu nodrošinājumu (*Credit Support Annex*). Lai samazinātu kredītrisku attiecībā uz vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu un vērtspapīru pirkšanas ar atpārdošanu līgumu darījuma partneriem, Latvijas Banka ar tiem slēdz Vērtspapīru un finanšu tirgu asociācijas (*Securities Industry and Financial Markets Association*; SIFMA) un Starptautiskās Kapitāla tirgus asociācijas (*International Capital Market Association*; ICMA) standartizētos līgumus (*Global Master Repurchase Agreement*), bet ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļu ārējie pārvaldītāji ar darījuma partneriem slēdz *Treasury Market Practices Group* (TMPG) standartizētos līgumus (*Master Securities Forward Transaction Agreement*). Lai kontrolētu ar Latvijas Bankas ieguldījumiem saistīto kredītrisku, Tirgus operāciju pārvaldes Riska vadības daļa uzrauga esošā kredītriska atbilstību Latvijas Bankas padomes pieņemtajai kārtībai.

2024. un 2023. gadā kredītiestādēm izsniegtie aizdevumi monetārās politikas operāciju rezultātā bija nodrošināti ar vērtspapīru ķīlu atbilstoši ECB noteiktajām prasībām. Tirgus operāciju pārvalde regulāri kontrolē attiecīgo aizdevumu nodrošinājuma pietiekamību un tā atbilstību ECB noteiktajām prasībām, kā arī uztur Latvijas Republikā emitēto un glabāto monetārās politikas operācijās izmantojamo atbilstošo vērtspapīru sarakstu.

Latvijas Bankas pakļautība kredītriskam (stāvoklis 2024. gada un 2023. gada beigās) atspoguļota 30.–32. skaidrojumā.

25.2.3. Likviditātes risks

Likviditātes risks raksturo nespēju īsā laikā un par konkurējošu tirgus cenu atsavināt ieguldījumus. Latvijas dalība eirozonā nozīmē būtiski mazāku likviditātes nepieciešamību, kā arī risku, kas izriet no nespējas laikus izpildīt saistības. Īstenojot ieguldījumu stratēģiju, Latvijas Banka pārvalda likviditātes risku, noteiktu ieguldījumu apjomu izvietojot likvidos starptautisko institūciju, ārvalstu valdību un korporatīvā sektora emitētos parāda vērtspapīros, īstermiņa noguldījumos ārvalstu finanšu institūcijās un citos finanšu instrumentos. Latvijas Bankas aktīvu un saistību likviditātes struktūra 2024. gada un 2023. gada beigās atspoguļota 29. skaidrojumā.

Likviditātes risks tiek ierobežots, diversificējot ieguldījumus. Tāpēc Latvijas Banka pārvalda likviditātes risku, nosakot ierobežojumus maksimālajam ieguldījumu apjomam vienas grupas finanšu instrumentos, kā arī viena emitenta emitēto finanšu instrumentu apjomam.

25.3. Darbības riski

Darbības riskus pārvalda ar mērķi nodrošināt efektīvu procesa vai projekta kvalitatīva rezultāta sasniegšanu noteiktajā laikā, kā arī procesa nepārtrauktu, atbilstošu un drošu izpildi, mazinot tādu iespējamu negatīvu ietekmi uz Latvijas Bankas spēju veikt tās uzdevumus, kā arī reputāciju vai finansiālo stāvokli un darbības finanšu rezultātiem, kuru var radīt Latvijas Bankas procesu neatbilstoša vai kļūdaina izpilde, darbinieka darbība vai bezdarbība vai darbinieka nepieejamība, Latvijas Bankas informācijas sistēmas, informācijas sistēmu infrastruktūras vai pārējās Latvijas Bankas infrastruktūras neatbilstoša darbība vai nepieejamība vai ārējie apstākļi.

Latvijas Banka darbības riskus pārvalda vienotā darbības risku pārvaldīšanas ietvarā, kur būtiskākie no darbības riskiem ir atbilstības riski (tostarp interešu konflikta novēršanas, pretkorupcijas kontroles, fizisko personu datu aizsardzības, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas un darba vides aizsardzības nodrošināšanas jomā), darbības nepārtrauktības riski, fiziskās drošības riski, informācijas drošības riski un informācijas sistēmu, tostarp kibernetiskās drošības, riski.

Darbības riskus Latvijas Bankā pārvalda procesos un projektos, klasificējot procesus un riskus, novērtējot risku ietekmi uz procesa vai projekta rezultātu un atkarībā no procesa un risku klasifikācijas nosakot un īstenojot piemērotāko rīcību, lai nodrošinātu atbilstošu risku pārvaldīšanu. Darbības risku vadības pārvalde uztur vienotu darbības risku pārvaldīšanas ietvaru, organizē darbības risku pārvaldīšanas procesu un incidentu pārvaldīšanu, kā arī regulāri sniedz informāciju par darbības risku pārvaldīšanu atbilstoši Latvijas Bankas tiesību aktos noteiktajam. Risku pārvaldīšanas process balstās uz labāko praksi risku pārvaldīšanas jomā un koncentrē darbības risku pārvaldīšanai paredzētos resursus, tādējādi veidojot efektīvu šā procesa pārvaldīšanas modeli. Darbības risku pārvaldīšanu koordinē Latvijas Bankas darbības risku komiteja.

Atbilstības riskus pārvalda ar mērķi nodrošināt Latvijas Bankas darbības un tās darbinieku un to rīcības, tiem pildot amata un darba pienākumus, atbilstību tiesību aktu prasībām.

Latvijas Bankas darbības nepārtrauktības riskus pārvalda ar mērķi mazināt iespējamu negatīvu ietekmi uz tādu kritisko procesu izpildi, kuru pārtraukšana var izraisīt negatīvas sekas Latvijas finanšu sistēmai vai negatīvi ietekmēt Latvijas Bankas uzdevumu veikšanu, tostarp nodrošinot kritisko procesu nepārtrauktu izpildi vai atjaunošanu pēc iespējas īsākā laikā un pilnā apmērā to izpildes traucējumu vai pārtraukumu gadījumos, kā arī incidentu efektīvu pārvaldīšanu.

Fiziskās drošības riskus, tostarp ar ugunsdrošību un civilo aizsardzību saistītus riskus, pārvalda ar mērķi nodrošināt personu, Latvijas Bankas objektu, vērtību pārvaldījumu un citu pasākumu fizisko drošību, prioritāru uzmanību pievēršot personu dzīvības un veselības aizsardzībai.

Informācijas drošības riskus pārvalda ar mērķi nepieļaut aizsargājamas informācijas nesankcionētu izpaušanu vai izmantošanu, klasificējot informāciju pēc tās konfidencialitātes un atbilstoši to aizsargājot, vienlaikus rūpējoties, lai aizsardzības pasākumi netraucētu Latvijas Bankai laikus sniegt neklasificētu informāciju tās sadarbības partneriem un sabiedrībai.

Informācijas sistēmu riskus, tostarp kibernetiskās drošības risku, pārvalda ar mērķi mazināt iespējamu negatīvu ietekmi uz Latvijas Bankas informācijas sistēmu un infrastruktūras pieejamību, drošību un integritāti. Latvijas Bankā informācijas sistēmas klasificē, ņemot vērā to nozīmīgumu Latvijas Bankas uzdevumu veikšanā un tajās apstrādājamo datu konfidencialitātes, integritātes un pieejamības prasības un nosakot katram klasifikācijas līmenim atbilstošu fizisko un loģisko aizsardzību.

Latvijas Banka veic darbinieku izglītošanu risku pārvaldīšanas jomā, tostarp nolūkā uzturēt atbilstošas darbinieku zināšanas un prasmes, un regulāri rīko mācības un testus.

2024. gadā darbības risku pārvaldīšanas jomā galvenā uzmanība tika pievērsta Latvijas Bankas operacionālās noturības stiprināšanai, kiberdrošības un informācijas drošības risku pārvaldīšanai, t. sk., ņemot vērā aktuālos riskus un tehnoloģiju attīstību. 2024. gadā darbības riski tika atbilstoši pārvaldīti, un īstenotie risku ierobežošanas pasākumi tos ierobežoja līdz pieļaujamam līmenim.

26. Valūtu struktūra

(tūkst. eiro)

	EUR	USD	GBP	CAD	Zelts	Pārējie	Kopā
2024. gada 31. decembrī							
Kopā aktīvi	19 505 255	3 721 464	502 240	333 086	536 915	236 867	24 835 827
Kopā pasīvi	24 131 707	421 043	247 325	50	–	35 702	24 835 827
Bilances tīrā pozīcija	–4 626 452	3 300 421	254 915	333 036	536 915	201 165	0
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu tīrā pozīcija	3 237 019	–2 674 552	–227 415	–306 054	–	–84 684	–55 686
Bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	–1 389 433	625 869	27 500	26 982	536 915	116 481	–55 686
Bilances un ārpusbilances tīrās pozīcijas attiecība pret kopējiem aktīviem (%)	–5.6	2.5	0.1	0.1	2.2	0.5	–0.2
2023. gada 31. decembrī							
Kopā aktīvi	20 719 133	3 420 583	489 372	320 350	399 378	216 004	25 564 820
Kopā pasīvi	24 047 535	999 314	234 636	237 149	–	46 186	25 564 820
Bilances tīrā pozīcija	–3 328 402	2 421 269	254 736	83 201	399 378	169 818	0
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu tīrā pozīcija	2 309 803	–1 941 064	–227 547	–59 140	–	–49 112	32 940
Bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	–1 018 599	480 205	27 189	24 061	399 378	120 706	32 940
Bilances un ārpusbilances tīrās pozīcijas attiecība pret kopējiem aktīviem (%)	–4.1	1.9	0.1	0.1	1.6	0.5	0.1

27. Procentu likmju maiņas termiņš

Tabulā atspoguļota Latvijas Bankas aktīvu, saistību un ārpusbilances posteņu pakļautība procentu likmju pārmaiņām. Tajā iekļautie posteņi uzrādīti to uzskaites vērtībā, izņemot ārpusbilances posteņos iekļautos biržā tirgotos procentu likmju un valūtas maiņas nākotnes līgumus un vērtspapīru nākotnes darījumus, kas uzrādīti to nosacītajā vērtībā. Tabulā iekļautie un procentu likmju maiņai pakļautie posteņi klasificēti pēc pārskata gada 31. decembrim tuvākā – procentu likmju maiņas vai atlikušā līguma termiņa – datuma.

	Līdz 3 mēn.	3–12 mēn.	1–3 gadi	3–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Bez procentiem	Kopā
2024. gada 31. decembrī							
Zelts un zeltā izteiktās prasības	-	-	-	-	-	536 915	536 915
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	678 213	-	528 611	-	2 467 216	680 379	4 354 419
Prasības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	306 833	-	46 358	1	277 291	22 019	652 502
Prasības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	15 110	-	28 462	-	130 945	125	174 642
Eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegtie aizdevumi eiro	-	-	-	-	-	-	-
Pārējās prasības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm	17 468	-	-	-	-	239	17 707
Eirozonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	72 101	-	240 375	-	11 821 608	-	12 134 084
Eirosistēmas iekšējās prasības	6 623 498	-	-	-	-	99 258	6 722 756
Pārējie aktīvi	-	-	4 389	-	85 425	152 988	242 802
Kopā aktīvi	7 713 223		848 195	1	14 782 485	1 491 923	24 835 827
Banknotes apgrozībā	-	-	-	-	-	5 662 446	5 662 446
Saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	8 231 618	-	-	-	-	-	8 231 618
Pārējās saistības eiro pret eirozonas kredītiestādēm	313 190	-	-	-	-	-	313 190
Saistības eiro pret citiem eirozonas valstu rezidentiem	2 574 315	-	-	-	-	4 391	2 578 706
Saistības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	34 944	-	-	-	-	88 730	123 674
Saistības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	368 439	-	-	-	-	553 097	921 536
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	-	-	-	-	-	-	-
Eirosistēmas iekšējās saistības	5 846 041	-	-	-	-	-	5 846 041
Pārējās saistības	1 274	-	-	-	-	213 711	214 985
Kapitāls un rezerves	-	-	-	-	-	943 631	943 631
Kopā pasīvi	17 369 821	-	-	-	-	7 466 006	24 835 827
Bilances tirā pozīcija	-9 656 598	-	848 195	1	14 782 485	-5 974 083	-
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu prasības	620 950	-	1 686 706	191 493	4 855 663	-	7 354 812
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu saistības	6 554 812	116 000	187 111	26 018	526 557	-	7 410 498
Bilances un ārpusbilances tirā pozīcija	-15 590 460	-116 000	2 347 790	165 476	19 111 591	-5 974 083	-55 686

(turpinājums)

(tūkst. eiro)

	Līdz 3 mēn.	3-12 mēn.	1-3 gadi	3-5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Bez procen- tiem	Kopā
2023. gada 31. decembrī							
Zelts un zeltā izteiktās prasības	-	-	-	-	-	399 378	399 378
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	626 918	1	815 198	-	2 074 911	532 498	4 049 526
Prasības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	288 914	-	181 984	1	109 822	15 081	595 802
Prasības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	7 940	-	40 371	-	118 329	1 836	168 476
Eirozonas valstu kredītiestādēm monētārās politikas operāciju rezultātā izsniegtie aizdevumi eiro	-	-	92 900	-	-	-	92 900
Pārējās prasības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm	133	-	-	-	-	-	133
Eirozonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	60 792	-	337 461	-	13 152 404	-	13 550 657
Eirosistēmas iekšējās prasības	6 318 491	-	-	-	-	93 952	6 412 443
Pārējie aktīvi	-	-	10 905	-	96 294	188 306	295 505
Kopā aktīvi	7 303 188	1	1 478 819	1	15 551 760	1 231 051	25 564 820
Banknotes apgrozībā	-	-	-	-	-	5 571 492	5 571 492
Saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm monētārās politikas operāciju rezultātā	7 073 547	-	-	-	-	-	7 073 547
Pārējās saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm	314 720	-	-	-	-	-	314 720
Saistības eiro pret citiem eirozonas valstu rezidentiem	2 216 025	-	-	-	-	2 761	2 218 786
Saistības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	75 019	-	-	-	-	109 056	184 075
Saistības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	727 037	-	-	-	-	535 721	1 262 758
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	457 718	-	-	-	-	-	457 718
Eirosistēmas iekšējās saistības	7 569 389	-	-	-	-	-	7 569 389
Pārējās saistības	8 139	-	-	-	-	174 078	182 217
Kapitāls un rezerves	-	-	-	-	-	730 118	730 118
Kopā pasīvi	18 441 594	-	-	-	-	7 123 226	25 564 820
Bilances tirā pozīcija	-11 138 406	1	1 478 819	1	15 551 760	-5 892 175	-
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu prasības	944 076	299	3 822 360	173 254	1 763 974	-	6 703 963
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu saistības	5 727 551	285	59 151	13 927	870 109	-	6 671 023
Bilances un ārpusbilances tirā pozīcija	-15 921 881	15	5 242 028	159 328	16 445 625	-5 892 175	32 940

28. Sekošanas novirze

1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļa, ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļu, attīstīto tirgu akciju portfeļa un globālajā fiksētā ienākuma vērtspapīru portfeļa pārvaldīšanas rezultātā veidojas novirzes no portfelim noteiktā neitrālā portfeļa. Tādējādi šie portfeļi ir pakļauti papildu tirgus riskam un kredītriskam riskam, kas rodas to aktīvas pārvaldīšanas rezultātā. Šo risku raksturo sekošanas novirze, ko mēra kā ieguldījumu portfeļa un attiecīgā neitrālā portfeļa gaidāmās gada ienesīgumu starpības standartnovirzi (sk. arī 25.2. skaidrojumu). 2024. gada un 2023. gada beigās faktiskā (*ex post*) sekošanas novirze bija šāda.

	2024	2023
1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	29	34
Ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļi	61	80
Attīstīto tirgu akciju portfelis	121	100
Globālais fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	61	67

Paredzamā (*ex ante*) sekošanas novirze 1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelī, ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļos un globālajā fiksētā ienākuma vērtspapīru portfelī gada laikā bija šādos bāzes punktu intervālos.

	Uzskaites vērtība (gada beigās; tūkst. eiro)	Paredzamā sekošanas novirze (darba dienu skaits)				
		10–39	40–69	70–99	100–139	140–179
2024. gadā						
1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	3 126 932	251	–	–	–	–
Ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļi	1 044 951	–	251	–	–	–
Globālais fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	146 443	29	186	28	8	–
2023. gadā						
1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļi	2 920 052	99	151	–	–	–
Ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļi	1 064 521	–	189	61	–	–
Globālais fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	140 426	5	196	46	3	–

Attīstīto tirgu akciju portfeļa sekošanas novirzes ierobežojuma izpildi kontrolē attiecīgais ārējais pārvaldītājs un paredzamā (*ex ante*) sekošanas novirze mēneša beigās gada laikā vidēji bija 88 bāzes punkti un nepārsniedza 100 bāzes punktu (2023. gadā attiecīgi 87 un 96 bāzes punkti).

29. Likviditātes struktūra

Likviditātes struktūrā aktīvu posteņi uzrādīti atkarībā no Latvijas Bankas spējas tos pārvērst naudā. Saistību posteņi uzrādīti pēc to gaidāmā dzēšanas termiņa.

(tūkst. eiro)

	Līdz 3 mēn.	Ilgāk par 3 mēn.	Bez noteikta termiņa	Kopā
2024. gada 31. decembrī				
Aktīvi				
Zelts un zeltā izteiktās prasības	536 915	–	–	536 915
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	4 354 419	–	–	4 354 419
Prasības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	652 502	–	–	652 502
Prasības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	174 642	–	–	174 642
Pārējās prasības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm	17 707	–	–	17 707
Eirozonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	11 965 616	168 468	–	12 134 084
Eirosistēmas iekšējās prasības	181 729	–	6 541 027	6 722 756
Pārējie aktīvi	163 055	–	79 747	242 802
Kopā aktīvi	18 046 585	168 468	6 620 774	24 835 827
Saistības				
Banknotes apgrozībā	–	–	5 662 446	5 662 446
Saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	8 231 618	–	–	8 231 618
Pārējās saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm	313 190	–	–	313 190
Saistības eiro pret citiem eirozonas valstu rezidentiem	2 578 706	–	–	2 578 706
Saistības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	123 674	–	–	123 674
Saistības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	921 536	–	–	921 536
Eirosistēmas iekšējās saistības	5 846 041	–	–	5 846 041
Pārējās saistības	104 291	–	110 694	214 985
Kopā saistības	18 119 056	–	5 773 140	23 892 196
Tīrā pozīcija	–72 471	168 468	847 634	x

(turpinājums)

(tūkst. eiro)

	Līdz 3 mēn.	Ilgāk par 3 mēn.	Bez noteikta termiņa	Kopā
2023. gada 31. decembrī				
Aktīvi				
Zelts un zeltā izteiktās prasības	399 378	-	-	399 378
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	4 049 526	-	-	4 049 526
Prasības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	595 802	-	-	595 802
Prasības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	168 476	-	-	168 476
Eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegtie aizdevumi eiro	-	92 900	-	92 900
Pārējās prasības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm	133	-	-	133
Eirozonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	13 382 263	168 394	-	13 550 657
Eirosistēmas iekšējās prasības	207 065	-	6 205 378	6 412 443
Pārējie aktīvi	224 589	2 521	68 395	295 505
Kopā aktīvi	19 027 232	263 815	6 273 773	25 564 820
Saistības				
Banknotes apgrozībā	-	-	5 571 492	5 571 492
Saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	7 073 547	-	-	7 073 547
Pārējās saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm	314 720	-	-	314 720
Saistības eiro pret citiem eirozonas valstu rezidentiem	2 218 786	-	-	2 218 786
Saistības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	184 075	-	-	184 075
Saistības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	1 262 758	-	-	1 262 758
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	457 718	-	-	457 718
Eirosistēmas iekšējās saistības	7 569 389	-	-	7 569 389
Pārējās saistības	74 250	-	107 967	182 217
Kopā saistības	19 155 243	-	5 679 459	24 834 702
Tīrā pozīcija	-128 011	263 815	594 314	x

30. Aktīvi sektoru dalījumā

	Summa (tūkst. eiro)		Īpatsvars (%)	
	2024	2023	2024	2023
Ieguldījumu operācijas	6 785 603	6 239 029	27.4	24.4
Centrālās valdības un citas valsts institūcijas	2 122 183	2 147 163	8.6	8.5
Citas finanšu institūcijas	2 247 208	1 999 679	9.0	7.8
Centrālās bankas un kredītiestādes	900 607	724 600	3.6	2.8
Starptautiskās institūcijas	715 805	695 165	2.9	2.7
Nefinanšu sabiedrības	660 237	533 841	2.7	2.1
Vietējās valdības	139 563	138 581	0.6	0.5
Monetārās politikas operācijas	11 184 478	12 764 286	45.0	49.9
Starptautiskās institūcijas	7 422 565	8 587 294	29.9	33.6
Centrālās valdības un citas valsts institūcijas	3 761 913	4 084 092	15.1	15.9
Kredītiestādes	–	92 900	0	0.4
Pārējās operācijas	6 865 746	6 561 505	27.6	25.7
Eirosistēmas iekšējās prasības	6 722 756	6 412 443	27.1	25.1
Starptautiskās institūcijas	43 989	37 863	0.2	0.1
Neklasificēti aktīvi	99 001	111 199	0.3	0.5
Kopā	24 835 827	25 564 820	100.0	100.0

31. Aktīvu dalījums pēc to atrašanās vai darījuma partnera rezidences vietas

	Summa (tūkst. eiro)		Īpatsvars (%)	
	2024	2023	2024	2023
Ieguldījumu operācijas	6 785 603	6 239 029	27.4	24.4
ASV	2 257 181	2 029 422	9.0	8.0
Eirozonas valstis	1 701 730	1 584 857	6.9	6.2
Apvienotā Karaliste	1 039 286	892 969	4.2	3.5
Starptautiskās institūcijas	715 805	695 165	2.9	2.7
Kanāda	516 734	549 374	2.1	2.1
Japāna	118 885	123 380	0.5	0.5
Pārējās ES valstis	145 186	123 630	0.6	0.5
Pārējās valstis	290 796	240 232	1.2	0.9
Monetārās politikas operācijas	11 184 478	12 764 286	45.0	49.9
Starptautiskās institūcijas	7 422 565	8 587 294	29.9	33.6
Eirozonas valstis	3 761 913	4 176 992	15.1	16.3
Pārējās operācijas	6 865 746	6 561 505	27.6	25.7
Eirosistēmas iekšējās prasības	6 722 756	6 412 443	27.1	25.1
Starptautiskās institūcijas	43 989	37 863	0.2	0.1
Neklasificēti aktīvi	99 001	111 199	0.3	0.5
Kopā	24 835 827	25 564 820	100.0	100.0

32. Aktīvi kredītreitingu dalījumā

	Summa (tūkst. eiro)		Īpatsvars (%)	
	2024	2023	2024	2023
Ieguldījumu operācijas	6 785 603	6 239 029	27.4	24.4
AAA	2 509 504	2 377 089	10.1	9.2
AA	2 622 456	2 396 518	10.6	9.4
A	200 150	243 697	0.8	1.0
BBB	599 653	554 875	2.4	2.2
Aktīvi bez darījuma partnera kredītreitinga	86 963	61 271	0.4	0.2
Kreditriskam nepakļauti aktīvi	766 877	605 579	3.1	2.4
Monētārās politikas operācijas	11 184 478	12 764 286	45.0	49.9
AAA	6 883 773	7 791 077	27.7	30.4
AA	538 792	796 217	2.2	3.1
A	3 761 913	4 084 092	15.1	16.0
Aktīvi bez darījuma partnera kredītreitinga	–	92 900	0	0.4
Pārējās operācijas	6 865 746	6 561 505	27.6	25.7
Eirosistēmas iekšējās prasības	6 722 756	6 412 443	27.1	25.1
Neklasificēti aktīvi	110 533	116 453	0.4	0.5
Kreditriskam nepakļauti aktīvi	32 457	32 609	0.1	0.1
Kopā	24 835 827	25 564 820	100.0	100.0

Tabulā atspoguļots Latvijas Bankas aktīvu dalījums gada beigās pēc darījuma partneru un vērtspapīru emitentu kredītreitingiem, pamatojoties uz starptautisko kredītreitingu aģentūru *Fitch Ratings*, *Standard & Poor's*, *Moody's Investors Service* un *Morningstar DBRS* piešķirtajiem novērtējumiem. "AAA" ir visaugstākais iespējamais ilgtermiņa kredīspējas novērtējums, kas liecina, ka darījuma partnera finansiālais stāvoklis ir izcils un tas pārliecinoši spēj izpildīt savas finanšu saistības. Novērtējums "AA" raksturo darījuma partnera ilgtermiņa kredīspēju kā ļoti labu, "A" – kā labu, "BBB" – kā vidēju un tiek uzskatīts par zemāko investīciju līmeņa novērtējumu.

Aktīvus bez darījuma partnera kredītreitinga galvenokārt veido vērtspapīri, kas sniegti kā nodrošinājums ilgāka termiņa refinansēšanas operācijās ar Latvijas kredītiestādēm. Kreditriskam nepakļautos aktīvus galvenokārt veido attīstīto tirgu kapitāla vērtspapīru portfeļa vērtspapīri, līdzdalība SNB kapitālā, pamatlīdzekļi un nemateriālie aktīvi.

Peļņas un zaudējumu aprēķina skaidrojumi

33. Tīrie procentu ienākumi

(tūkst. eiro)

	2024	2023
Tīrie procenti par ieguldījumu operācijām	143 743	117 294
Procentu ienākumi	198 963	184 035
Procentu izdevumi	-55 220	-66 741
Procenti par pieņemtajiem noguldījumiem	-77 271	-80 181
Procentu izdevumi	-77 271	-80 181
Tīrie procenti par monetārās politikas operācijām	-147 316	-88 890
Procentu ienākumi	96 767	92 937
Procentu izdevumi	-244 083	-181 827
Tīrie procenti par Eirosistēmas iekšējām prasībām/saistībām	-70 630	-128 022
Procentu ienākumi	260 452	227 002
Procentu izdevumi	-331 082	-355 024
Pārējie procenti, kas attiecināti uz monetārās politikas operāciju un tamlīdzīgiem ienākumiem	-43 977	-49 207
Procentu izdevumi	-43 977	-49 207
Tīrie procentu ienākumi	-195 451	-229 006

Procentu ienākumus par ieguldījumiem pamatā veidoja procenti par parāda vērtspapīriem, un to pieaugumu 2024. gadā noteica augstākas vidējās vērtspapīru ienesīguma likmes. Procentu izdevumus par ieguldījumiem pamatā veidoja procenti par biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes līgumiem, un to samazinājumu noteica mazāka eiro un pārējo ieguldījumu valūtu naudas tirgus procentu likmju atšķirība.

Procentu izdevumus par pieņemtajiem noguldījumiem veidoja procenti par Latvijas valdības un citu finanšu institūciju noguldījumiem. ECB paaugstinot procentu likmes, 2023. gadā strauji pieauga Latvijas Bankas izdevumi par Latvijas valdības un citu finanšu institūciju noguldījumiem, procentu izdevumiem par Latvijas valdības noguldījumiem 2023. gadā sasniedzot 45 253 tūkst. eiro. 2024. gadā vidējās Latvijas valdības noguldījumu apjoms bija mazāks nekā 2023. gadā, tāpēc procentu izdevumi par Latvijas valdības noguldījumiem sasniedza 41 179 tūkst. eiro. Procentu par noguldījumiem piemērošanu nosaka ECB 2019. gada 9. aprīļa Pamatnostādne (ES) 2019/671 par nacionālo centrālo banku iekšzemes aktīvu un pasīvu pārvaldības operācijām (pārstrādāta versija) (ECB/2019/7). Saskaņā ar šo pamatnostādni Valsts kases norēķinu kontu atlikumiem Latvijas Banka piemēro šādas procentu likmes: kontu atlikumam eiro – eiro īstermiņa procentu likmi €STR (2024. gada beigās tā bija 2.905 %), no kuras atņem 20 bāzes punktu, savukārt norēķinu kontu atlikumiem ārvalstu valūtā, izņemot SDR, piemēro nosacījumus, kas samērojami ar eiro noguldījumiem piemērotajiem nosacījumiem.

Procentu ienākumus par monetārās politikas operācijām 2023. gadā galvenokārt veidoja procenti par VSAIP un PĀAIP vērtspapīriem. Procentu izdevumus par monetārās politikas operācijām lielākoties veidoja procenti par noguldījumu iespējas darījumiem un negatīvie procenti par VSAIP un PĀAIP vērtspapīriem. 2023. gadā, ECB paaugstinot noguldījumu iespējas procentu likmi (no 2 % un 4 %), strauji pieauga Latvijas Bankas izdevumi par Latvijas kredītiestāžu noguldījumiem, tiem sasniedzot 173 852 tūkst. eiro. Lai arī 2024. gada 2. pusgadā ECB padome uzsāka procentu likmju samazināšanu, 2024. gadā vidējā noguldījumu iespējas procentu likme bija augstāka nekā 2023. gadā (attieciģi 3.73 % un

3.31 %), tāpēc 2024. gadā turpināja pieaugt procentu izdevumi par Latvijas kredītiestāžu noguldījumiem, sasniedzot 237 874 tūkst. eiro.

Procentu ienākumi un izdevumi par Eirosistēmas iekšējām prasībām un saistībām tiek atļīdzināti, piemērojot ECB galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi, un tie ietver ienākumus par ECB nodotajām ārējām rezervēm un prasībām par banknošu pārdali Eirosistēmā, ka arī izdevumus par saistībām par TARGET sistēmas norēķiniem. 2023. gadā ECB paaugstinot galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi (no 2.5 % līdz 4.5 %), 2023. gadā strauji pieauga Latvijas Bankas procentu ienākumi un izdevumi par Eirosistēmas iekšējām prasībām un saistībām, tāpēc pieauga arī monetāro ienākumu pārdalē iekļauto procentu izdevumu apjoms. 2024. gadā vidējā galveno refinansēšanas operāciju procentu likme bija augstāka, nekā 2023. gadā (attiecīgi 4.13 % un 3.81 %), tāpēc 2024. gadā turpināja palielināties procentu ienākumi par Eirosistēmas iekšējām prasībām. Procentu izdevumi par Eirosistēmas iekšējām saistībām 2024. gadā samazinājās, jo saruka saistības par TARGET sistēmas norēķiniem.

Pārējie procentu izdevumi, kas attiecināti uz monetārās politikas operāciju un tam līdzīgiem ienākumiem, ietver tīros vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu darījumu procentu izdevumus un valūtas riska ierobežošanas izmaksu samazinājumu, kas gūts šo darījumu noslēgšanas rezultātā.

34. Realizētie finanšu operāciju guvumi vai zaudējumi

(tūkst. eiro)

	2024	2023
Vērtspapīri	48 689	19 019
Atvasinātie finanšu instrumenti	-30 799	-8 136
Valūtas maiņas darījumi	6 583	-1 883
Kopā	24 473	9 000

Vērtspapīru atsavināšanas rezultāts bija par 29 670 tūkst. eiro lielāks nekā 2023. gadā, un to noteica lielāks vērtspapīru atsavināšanas rezultāts attīstīto valstu akciju portfeli tā pārvaldīšanas ietvaros.

Atvasināto finanšu instrumentu rezultāts bija par 22 663 tūkst. eiro mazāks nekā 2023. gadā. Tas galvenokārt saistīts ar biržā tirgoto procentu likmju nākotnes līgumu rezultātu, kas samazinājās, pieaugot ASV valdības ilgtermiņa vērtspapīru procentu likmēm.

Valūtas maiņas darījumu rezultāts bija par 8 466 tūkst. eiro lielāks nekā 2023. gadā, jo 2024. gada laikā ASV dolārs nostiprinājās pret eiro.

35. Finanšu aktīvu un pozīciju pārvērtēšanas rezultāta atzīšana peļņas un zaudējumu aprēķinā

(tūkst. eiro)

	2024	2023
Vērtspapīri	-53 729	-22 901
Ārvalstu valūtas pozīcijas	-2 408	-12 098
Kopā	-56 137	-34 999

Atsevišķu parāda vērtspapīru, kapitāla vērtspapīru un ārvalstu valūtas pozīciju pārvērtēšanas rezultāts 2024. gada un 2023. gada beigās bija negatīvs, un tas atzīts peļņas un zaudējumu aprēķinā. Savukārt

parāda vērtspapīru, kapitāla vērtspapīru un ārvalstu valūtas pozīciju pozitīvais pārvērtēšanas rezultāts uzrādīts bilances postenī "Kapitāls un rezerves" kā vērtspapīru un ārvalstu valūtas pārvērtēšanas rezultāts (sk. arī 23. skaidrojumu).

Vērtspapīru negatīvā pārvērtēšanas rezultāta pieaugums saistīts ar tirgus ilgāka termiņa ienesīguma likmju kāpumu 2024. gada nogalē.

36. Uzkrājumi tirgus riskam un kredītriskam

Balstoties uz pamatotām risku aplēsēm, saskaņā ar grāmatvedības un finanšu pārskatu sniegšanas tiesisko regulējumu ECBS Latvijas Bankas padome lemj par uzkrājumu veidošanu tirgus riskam (cenas, procentu likmju un valūtas riskam) un kredītriskam saistībā ar Latvijas Bankas ieguldījumu pārvaldīšanas un citiem finanšu darījumiem, kā arī šo uzkrājumu izmantošanu, īstenojoties minētajiem riskiem.

Latvijas Bankas finanšu riskus galvenokārt nosaka tās ieguldījumi finanšu instrumentos un ar Latvijas Bankas dalību Eurosistēmā saistītā vienotās monetārās politikas operāciju īstenošana un saistīto risku un finanšu rezultātu pārdale. Latvijas Bankas finanšu aktīvi galvenokārt pakļauti tirgus riskam un kredītriskam.

Latvijas Bankas finanšu risku apjomu monetārās politikas operācijām un ieguldījumu portfeļu kredītriskam nosaka saskaņā ar ECB pieņemto vienoto Eurosistēmas finanšu risku novērtēšanas metodiku, savukārt ieguldījumu portfeļu tirgus riskam – saskaņā ar Latvijas Bankas lietotajā finanšu risku pārvaldības sistēmā izmantoto risku novērtēšanas metodiku, abos gadījumos izmantojot paredzamā deficīta rādītāju (*Expected Shortfall*) ar 99 % ticamības līmeni viena gada perspektīvā, kas raksturo zaudējumu apmēru, ko nosaka 1 % nelabvēlīgāko simulēto ienesīguma scenāriju vidējā vērtība. Nosakot finanšu risku apjomu, tiek ņemti vērā dažādi tirgus riska un kredītriska faktori, Eurosistēmas/ECBS Riska vadības komitejas noteiktie un finanšu risku pārvaldības sistēmā izmantotie pieņēmumi, kā arī vēsturiskie dati par nelabvēlīgu finanšu tirgus faktoru attīstību (piemēram, procentu likmju kāpums, procentu likmju starpības palielināšanās, eiro kursa kāpums un kredītreitingu samazināšanās).

Finanšu risku apjoms 2024. gadā nedaudz samazinājās un bija 938.1 milj. eiro (2023. gadā – 998.6 milj. eiro). Finanšu risku apjoma samazinājumu 2024. gadā noteica monetārās politikas operāciju kredītriska samazinājums, kas galvenokārt skaidrojams ar monetārās politikas vērtspapīru portfeļu apjoma sarukumu.

Uzkrājumus tirgus riskam un kredītriskam veido ilgākā laikposmā 25–75 % apmērā no kopējā peļņas un zaudējumu aprēķinā ietvertā attiecīgā gada pozitīvā finanšu rezultāta pirms uzkrājumu finanšu riskiem veidošanas, nepārsniedzot finanšu risku apjomu. Uzkrājumus tirgus riskam un kredītriskam izmanto, ja īstenojas finanšu riski un to negatīvo ietekmi nesedz citi ienākumi vai arī šo uzkrājumu atlikums būtiski pārsniedz finanšu risku apjomu un šim pārsniegumam ir pastāvīgs raksturs.

(tūkst. eiro)

	2024	2023
Finanšu risku apjoms	938 100	998 600
Uzkrājumi tirgus riskam un kredītriskam	-	166
Uzkrājumi tirgus riskam un kredītriskam pret finanšu risku apjomu (%)	0	0

2024. gadā ar kopējais peļņas un zaudējumu aprēķinā ietvertais finanšu rezultāts pirms uzkrājumiem finanšu riskiem bija negatīvs (sk. arī 35. skaidrojumu). Uzkrājumi finanšu riskiem ir izmantoti pilnā apmērā iepriekšējos periodos un, ņemot vērā negatīvo finanšu rezultātu, šobrīd nav iespējas tos izveidot (2023. gadā attiecīgie uzkrājumi tika samazināti par 15 051 tūkst. eiro). Papildus tam tika izmantoti

uzkrājumi saistībā ar Eirosistēmas monetārās politikas operāciju kredītrisku 166 tūkst. eiro apmērā (2023. gada beigās bija izveidoti uzkrājumi 166 tūkst. eiro apmērā).

37. Ienākumi no kapitāla vērtspapīriem un līdzdalības kapitālā

Ienākumi no kapitāla vērtspapīriem ietver attīstīto tirgu akciju portfeļa dividendes 12 979 tūkst. eiro apmērā (2023. gadā – 11 849 tūkst. eiro).

Ienākumi no līdzdalības kapitālā ietver saņemtās dividendes no līdzdalības SNB kapitālā 486 tūkst. eiro apmērā (2023. gadā – 373 tūkst. eiro; sk. arī 14.2. skaidrojumu), kā arī ienākumus no līdzdalības ECB kapitālā. 2024. un 2023. gadā ECB neveica peļņas sadali.

Saskaņā ar ECB Padomes lēmumu ECB Padome veic ienākumu, kurus ECB gūst par prasībām par banknošu pārdali Eirosistēmā, kā arī vērtspapīru tirgu programmas, ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru iegādes programmas, trešās nodrošināto obligāciju iegādes programmas, VSAIP un PĀAIP ietvaros gūto ienākumu starpperioda sadali par pārskata gadu, kurā šie ienākumi radušies. ECB starpperioda peļņas sadale notiek nākamā gada janvārī, tomēr ECB Padome var nolemt to neveikt, ja ECB pārskata gada peļņa ir mazāka par ECB ienākumiem, kas iekļauti ECB starpperioda peļņas sadalē, kā arī ja ECB Padome nolemj izveidot uzkrājumus finanšu riskiem.

Pēc ECB gada finanšu pārskatu apstiprināšanas ECB Padome sadala atlikušo pārskata gadā gūtās ECB peļņas daļu eirozonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā (sk. 13.1. skaidrojumu).

38. Tīrais monetāro ienākumu pārdales rezultāts

Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem Eirosistēmas NCB gūst ienākumus, īstenojot Eirosistēmas vienoto monetāro politiku. Eirosistēmas NCB monetārie ienākumi atbilst ienākumiem no aktīviem, kas rodas, emitējot eiro banknotes un piesaistot kredītiestāžu noguldījumus. Šie ienākumi tiek apkopoti un pārdalīti starp Eirosistēmas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā, kā rezultātā katrai Eirosistēmas NCB rodas tīrais monetāro ienākumu pārdales rezultāts, kas ietver iemaksātos monetāros ienākumus un saņemtos monetāros ienākumus.

Tīro monetāro ienākumu pārdales rezultātu nosaka monetārās politikas mērķiem iegādāto vērtspapīru ienesīguma likmju atšķirība starp Eirosistēmas NCB, kā arī atšķirība starp atsevišķas Eirosistēmas NCB iezīmēto aktīvu un saistību bāzes posteņu īpatsvaru attiecīgajos Eirosistēmas kopējos iezīmēto aktīvu un saistību bāzes posteņos salīdzinājumā ar attiecīgās NCB procentuālo daļu ECB kapitālā.

Latvijas Bankas iemaksātie monetārie ienākumi ietver ienākumus no Latvijas Bankas iezīmētajiem aktīviem, no kuriem atskaitīti izdevumi par Latvijas Bankas monetārajām saistībām. Monetāro ienākumu pārdaļei iezīmētie Latvijas Bankas aktīvi ietver zeltu, monetārās politikas operāciju rezultātā iegūtos aktīvus, Eirosistēmas iekšējās prasības, kā arī tādu pārējo aktīvu apjomu, kurš nepieciešams, lai pilnībā segtu monetārās saistības. Savukārt Latvijas Bankas monetārās saistības ietver banknotes apgrozībā, kredītiestāžu noguldījumus monetārās politikas operāciju rezultātā, kā arī Eirosistēmas iekšējās saistības.

Latvijas Bankas saņemtie monetārie ienākumi atbilst Latvijas Bankas Eirosistēmas kopējo monetāro ienākumu daļai, kas noteikta, pamatojoties uz Latvijas Bankas daļu ECB kapitālā.

Tīrā monetāro ienākumu pārdales rezultāta pieaugumu noteica gan lielāki saņemtie, gan lielāki iemaksātie monetārie ienākumi, kas radās ECB procentu likmju kāpuma rezultātā.

Eirosistēmas NCB kopējie monetārie ienākumi un Latvijas Bankas tīrā monetāro ienākumu pārdales rezultāta sadalījums 2024. un 2023. gadā bija šāds.

(tūkst. eiro)

	Eirosistēmas NCB kopējie monetārie ienākumi	Latvijas Bankas monetārie ienākumi		
		Iemaksātie monetārie ienākumi	Saņemtie monetārie ienākumi	Tirais monetāro ienākumu pārdales rezultāts
2024. gadā				
Eiropas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegti aizdevumi eiro	6 709 494	-1 719	26 003	24 284
Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri, kuru riski tiek dalīti	8 202 226	-57 929	31 789	-26 140
Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri, kuru riski netiek dalīti	130 280 643	-161 675	504 916	343 241
Prasības par Eiropas Centrālajai bankai nodotajām ārējām rezervēm	1 448 301	-5 613	5 613	0
Prasības un saistības par banknošu pārdali Eirosistēmā	-5 231 830	-254 048	-20 276	-274 324
Saistību bāzes pārsniegums pār iezīmētajiem aktīviem	8 863 314	-72 450	34 351	-38 099
Saistības eiro pret eiropas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	-120 846 918	229 497	-468 354	-238 857
Prasības un saistības par TARGET sistēmas norēķiniem	15 608 318	331 079	60 492	391 571
Citi	-63 325	-	-81	-81
Kopā	44 970 223	7 142	174 453	181 595
2023. gadā				
Eiropas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegti aizdevumi eiro	26 854 254	-6 889	103 797	96 908
Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri, kuru riski tiek dalīti	8 483 280	-51 442	32 790	-18 652
Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri, kuru riski netiek dalīti	127 854 247	-159 073	494 182	335 109
Prasības par Eiropas Centrālajai bankai nodotajām ārējām rezervēm	1 334 524	-5 158	5 158	0
Prasības un saistības par banknošu pārdali Eirosistēmā	-4 816 858	-221 818	-18 618	-240 436
Saistību bāzes pārsniegums pār iezīmētajiem aktīviem	-2 722 452	-33 773	-10 523	-44 296
Saistības eiro pret eiropas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	-130 387 326	172 352	-503 973	-331 621
Prasības un saistības par TARGET sistēmas norēķiniem	14 159 899	355 055	54 731	409 786
Citi	-62 563	-	-244	-244
Kopā	40 697 005	49 254	157 300	206 554

Monetāro ienākumu aprēķinā monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri, kuru riski netiek dalīti, rada ienākumus pēc ECB galveno refinansēšanas operāciju likmes, tāpēc iemaksāto monetāro ienākumu summa atšķiras no tās, kas atzīta tīrajos procentu ienākumos (sk. 33. skaidrojumu).

39. Citi bankas darbības ienākumi

(tūkst. eiro)

	Skaidrojums	2024	2023
Ienākumi no uzraugāmo finanšu tirgus dalībnieku maksājumiem	39.1.	13 794	13 939
Saistību par emitētajām lata naudas zīmēm pārvērtēšana	39.2.	3 899	3 674
Numismātikas produktu pārdošanas ienākumi		908	1 382
Pārējie bankas darbības ienākumi		770	566
Kopā		19 371	19 561

39.1. Ienākumi no uzraugāmo finanšu tirgus dalībnieku maksājumiem

(tūkst. eiro)

	2024	2023
Ar monetāro finanšu iestāžu uzraudzību saistītie ienākumi	9 146	8 658
Ar apdrošināšanas uzraudzību saistītie ienākumi	2 091	1 888
Ar finanšu instrumentu tirgus un pensiju fondu uzraudzību saistītie ienākumi	1 525	1 301
Pārējie tirgus dalībnieku maksājumi	406	238
Izmantotie uzkrājumi uzraudzības funkciju izdevumiem	626	1 854
Kopā	13 794	13 939

Izmantotos uzkrājumus uzraudzības funkciju izdevumiem 626 tūkst. eiro apmērā veido 2024. gada uzraudzības funkciju izdevumu pārsniegums pār ienākumiem no uzraugāmo finanšu tirgus dalībnieku maksājumiem pārskata gadā. Kārtējie pārskata gada uzraudzības funkciju izdevumi bija 13 647 tūkst. eiro (2023. gada faktiskie uzraudzības funkciju izdevumi bija 13 051 tūkst. eiro, no kuriem 147 tūkst. eiro atzīti 2024. gadā), bet ienākumi no uzraugāmo finanšu tirgus dalībnieku maksājumiem – 13 168 tūkst. eiro (2023. gadā – 12 085 tūkst. eiro).

39.2. Saistību par emitētajām lata naudas zīmēm pārvērtēšana

Lata naudas zīmes ar zemu apmaiņas iespējamību netiek uzrādītas bilancē saskaņā ar "Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politiku" (sk. arī 2.2. skaidrojumu). 2024. gadā, sarūkot lata naudas zīmju apmaiņas tempam, saistību par emitētajām lata naudas zīmēm novērtējums samazinājās (sk. arī 22.1. skaidrojumu) un tika atzīti attiecīgi ienākumi.

40. Darba samaksa, sociālās apdrošināšanas izdevumi un solidaritātes nodoklis

(tūkst. eiro)

	2024	2023
Darba samaksa		
Padomes locekļu atlīdzība	-944	-838
Pārējo darbinieku atlīdzība	-25 075	-23 890
Kopā darba samaksa	-26 019	-24 728
Sociālās apdrošināšanas izdevumi un solidaritātes nodoklis	-5 755	-5 540
Kopā darba samaksa, sociālās apdrošināšanas izdevumi un solidaritātes nodoklis	-31 774	-30 268

2024. gada beigās Latvijas Bankā bija 531 darbinieks (2023. gada beigās – 531 darbinieks). 2024. gadā tas atbilda 510 pilna laika ekvivalentiem (2023. gadā – 519 pilna laika ekvivalentiem).

41. Naudas zīmju iegādes izdevumi

(tūkst. eiro)

	2024	2023
Banknošu iegāde	-1 097	-1 056
Kolekcijas monētu iegāde	-659	-933
Apgrozības monētu iegāde	-212	-349
Kopā	-1 968	-2 338

42. Pārējie bankas darbības izdevumi

(tūkst. eiro)

	2024	2023
Informācijas sistēmu uzturēšana un izmantošana	-5 305	-4 866
Maksājumi ES un starptautiskām organizācijām	-1 203	-1 130
Drošības pakalpojumi	-720	-715
Dienesta komandējumi	-636	-544
Komunālie pakalpojumi	-495	-601
Ēku, teritorijas un inventāra uzturēšana	-444	-434
Sabiedrības izglītošana un informēšana	-439	-423
Personāla profesionālā pilnveide	-385	-303
Telekomunikāciju pakalpojumi un sistēmu uzturēšana	-308	-262
Mazvērtīgā inventāra iegāde	-267	-225
Pasākumu nodrošināšana	-207	-262
Nekustamā īpašuma nodoklis	-168	-172
Risku apdrošināšana	-91	-96
Citi pārējie bankas darbības izdevumi	-497	-1 932
Kopā	-11 165	-11 965

Citi pārējie bankas darbības izdevumi ietver arī atlīdzību SIA "ERNST & YOUNG BALTIC" par Latvijas Bankas 2024. gada finanšu pārskatu revīziju 37 tūkst. eiro apmērā (2023. gadā – 51 tūkst. eiro).

Pārējie finanšu pārskatu skaidrojumi

43. Apgrūtinātie aktīvi

2024. gada beigās bija apgrūtināti Latvijas Bankas iegādātie parāda vērtspapīri, citi finanšu instrumenti un zelts, kuru kopējā tirgus vērtība bija 409 748 tūkst. eiro (2023. gada beigās – 1 451 160 tūkst. eiro), lai nodrošinātu vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu darījumu, zelta mijmaiņas darījumu, biržā netirgoto valūtas maiņas nākotnes darījumu, biržā tirgoto procentu likmju un valūtas maiņas nākotnes darījumu veikšanu. 2024. gada beigās apgrūtinātos aktīvus galvenokārt veidoja vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu līgumos iesaistītie vērtspapīri 367 844 tūkst. eiro vērtībā (2023. gada beigās – 1 264 263 tūkst. eiro).

44. Vērtspapīru aizdošanas darījumi

Latvijas Bankas uzdevumā tās aģenti automatizētās vērtspapīru aizdevumu programmas līgumu ietvaros veic vērtspapīru aizdošanas darījumus, aizdodot Latvijas Bankas īpašumā esošos vērtspapīrus pret naudas līdzekļu vai vērtspapīru ķīlu. Vērtspapīru aizdošanas darījumi nodrošina papildu ienākumus, būtiski neietekmējot ieguldījumu likviditāti, jo aizdotie vērtspapīri Latvijas Bankai ir ātri pieejami. Minētie aģenti administrē vērtspapīru aizdošanas darījumus un kontrolē šo darījumu un to nodrošinājuma atbilstību. Vērtspapīru aizdošanas darījumu nodrošinājuma patiesā vērtība ir lielāka par aizdoto vērtspapīru patieso vērtību.

Lai veicinātu vērtspapīru tirgus likviditāti, Latvijas Banka vienlaikus ar citām eirozonas NCB veic VSAIP un PĀAIP ietvaros iegādāto vērtspapīru aizdošanu. Latvijas Banka to īsteno automatizētās vērtspapīru aizdevumu programmas ietvaros.

2024. gada beigās aizdoto vērtspapīru patiesā vērtība, kas noteikta saskaņā ar kotētām cenām aktīvā tirgū, bija 1 029 279 tūkst. eiro (2023. gada beigās – 942 261 tūkst. eiro), t. sk. VSAIP un PĀAIP ietvaros iegādāto un aizdoto vērtspapīru patiesā vērtība 2024. gada beigās bija 955 852 tūkst. eiro (2023. gada beigās – 934 498 tūkst. eiro).

Naudas līdzekļu vai vērtspapīru ķīlas, kas saņemtas Latvijas Bankas automatizētās vērtspapīru aizdevumu programmas aģentu kontos kā vērtspapīru aizdošanas darījumu nodrošinājums, nav uzrādītas Latvijas Bankas bilancē.

45. Iespējamās saistības un apņemšanās

Latvijas Bankai piederošo SNB akciju neapmaksātā daļa ir 75 % no šo akciju nominālvērtības, un tā apmaksājama pēc attiecīga SNB Valdes lēmuma pieņemšanas. 2024. gada beigās šo akciju neapmaksātā daļa bija 4012 tūkst. SDR (5033 tūkst. eiro; 2023. gada beigās – 4012 tūkst. SDR (4877 tūkst. eiro); sk. arī 14.2. skaidrojumu).

2024. gada beigās Latvijas Banka bija emitējusi eiro kolekcijas monētas, lata jubilejas un piemiņas monētas un dārgmetāla apgrozības monētas 7352 tūkst. eiro vērtībā (2023. gada beigās – 7282 tūkst. eiro). Šīs monētas var apmainīt Latvijas Bankā atbilstoši nominālvērtībai. Saskaņā ar Latvijas Bankas vadības vērtējumu iespējamība, ka Latvijas Bankai nāktos šīs monētas atpirkt no monētu turētājiem, ir neliela, jo tajās esošā dārgmetāla vērtība pārsniedz to nominālvērtību.

2024. gada beigās Latvijas Banka bija emitējusi lata naudas zīmes ar 117 116 tūkst. eiro nominālvērtību (2023. gada beigās – 117 875 tūkst. eiro), kas bilancē uzrādītas 7463 tūkst. eiro apmērā (2023. gada beigās – 12 122 tūkst. eiro). Saskaņā ar *Euro* ieviešanas kārtības likumu lata skaidrās naudas nomaiņas pret eiro periods Latvijas Bankā ir bez termiņa ierobežojuma. Saskaņā ar Latvijas Bankas vadības vērtējumu iespējamība, ka Latvijas Bankai nāktos apmainīt lata naudas zīmes 109 653 tūkst. eiro (2023. gada beigās – 105 753 tūkst. eiro) nominālvērtībā, ir neliela.

2024. gada beigās Latvijas Banka piedalījās septiņās administratīvajās tiesvedībās saistībā ar finanšu tirgus un tā dalībnieku darbības regulēšanu un uzraudzību. Šīs tiesvedības ierosinātas administratīvā procesa kārtībā par Latvijas Bankas lēmumiem, bet saskaņā ar Latvijas Bankas vadības vērtējumu minēto tiesvedību rezultātā neradīsies zaudējumi, tāpēc uzkrājumi nav veidoti.

46. Notikumi pēc pārskata gada beigām

Laika posmā no pārskata gada pēdējās dienas līdz šo finanšu pārskatu parakstīšanas datumam nav bijuši notikumi, kuru rezultātā šajos finanšu pārskatos būtu jāveic korekcijas vai kuri būtu jāpaskaidro šajos finanšu pārskatos.

**Shape the future
with confidence**

SIA „Ernst & Young Baltic”
Muitas iela 1a
Rīga, LV-1010
Latvija
Tālr.: +371 6704 3801
riga@lv.ey.com
www.ey.com

Reģ.Nr. 40003593454
PVN maksātāja Nr. LV40003593454

Ernst & Young Baltic SIA
Muitas iela 1a
Rīga, LV-1010
Latvija
Tel.: +371 6704 3801
riga@lv.ey.com
www.ey.com

Reg. No: 40003593454
VAT payer code: LV40003593454

NEATKARĪGU REVIDENTU ZIŅOJUMS

DOKUMENTA DATUMS IR TĀ ELEKTRONISKĀS PARAKSTĪŠANAS LAIKS

Latvijas Bankas padomei

Atzinums

Mēs esam veikuši pievienoto Latvijas Bankas („Banka”) finanšu pārskatu, kas atspoguļoti no 3. līdz 55. lappusei, revīziju. Pievienotie finanšu pārskati ietver 2024. gada 31. decembra bilanci un peļņas vai zaudējumu aprēķinu un kopējās atzītās peļņas un zaudējumu pārskatu par gadu, kas noslēdzās 2024. gada 31. decembrī, kā arī finanšu pārskatu skaidrojumus, kas ietver nozīmīgu grāmatvedības uzskaites principu kopsavilkumu un citu paskaidrojošu informāciju.

Mūsaprāt, pievienotie finanšu pārskati sniedz patiesu un skaidru priekšstatu par Latvijas Bankas finanšu stāvokli 2024. gada 31. decembrī un par tās darbības finanšu rezultātiem gadā, kas noslēdzās 2024. gada 31. decembrī saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas 2024. gada 14. novembra Pamatnostādni par grāmatvedības un finanšu pārskatu sniegšanas tiesisko regulējumu Eiropas Centrālo banku sistēmā (ECB/2024/31), Latvijas Bankas padomes pieņemto „Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politiku” un Latvijas Bankas likuma prasībām, kas nosaka finanšu pārskatu sagatavošanu.

Atzinuma pamatojums

Mēs veicām revīziju saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem Starptautiskajiem revīzijas standartiem (SRS). Mūsu pienākumi, kas noteikti šajos standartos, tālāk izklāstīti mūsu ziņojuma sadaļā „Revidenta atbildība par finanšu pārskatu revīziju”. Mēs esam neatkarīgi no Bankas saskaņā ar Starptautiskās grāmatvežu ētikas standartu padomes (SGĒSP) izdotā Starptautiskā profesionālu grāmatvežu ētikas kodeksa (tajā skaitā Starptautisko neatkarības standartu) (SGĒSP kodekss) prasībām un Latvijas Republikas Revīzijas pakalpojumu likumā iekļautajām neatkarības prasībām, kas ir piemērojamas mūsu veiktajai finanšu pārskatu revīzijai Latvijas Republikā. Mēs esam ievērojuši pārējos Revīzijas pakalpojumu likumā un SGĒSP kodeksā noteiktos ētikas principus. Mēs uzskatām, ka mūsu iegūtie revīzijas pierādījumi dod pietiekamu un atbilstošu pamatojumu mūsu atzinumam.

Padomes un personu, kurām uzticēta Bankas pārvalde, atbildība par finanšu pārskatiem

Bankas padome ir atbildīga par finanšu pārskatu, kas sniedz patiesu un skaidru priekšstatu, sagatavošanu saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas 2024. gada 14. novembra Pamatnostādni par grāmatvedības un finanšu pārskatu sniegšanas tiesisko regulējumu Eiropas Centrālo banku sistēmā (ECB/2024/31), Latvijas Bankas padomes pieņemto „Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politiku” un Latvijas Bankas likuma prasībām, kas nosaka finanšu pārskatu sagatavošanu. Bankas padome ir atbildīga par tādu iekšējo kontroli, kādu Bankas padome uzskata par nepieciešamu, lai būtu iespējams sagatavot finanšu pārskatus, kas nesatur ne krāpšanas, ne kļūdu izraisītas būtiskas neatbilstības.

Sagatavojot finanšu pārskatus, Bankas padomes pienākums ir izvērtēt Bankas spēju turpināt darbību, pēc nepieciešamības sniedzot informāciju par apstākļiem, kas saistīti ar Bankas spēju turpināt darbību un darbības turpināšanas principa piemērošanu.

Personas, kurām uzticēta Bankas pārvalde, ir atbildīgas par Bankas finanšu pārskatu sagatavošanas pārraudzību.

Revidenta atbildība par finanšu pārskatu revīziju

Mūsu mērķis ir iegūt pietiekamu pārliecību par to, ka finanšu pārskati kopumā nesatur kļūdu vai krāpšanas izraisītas būtiskas neatbilstības, un sniegt revidentu ziņojumu, kurā izteikts atzinums. Pietiekama pārliecība ir augsta līmeņa pārliecība, bet tā negarantē, ka revīzijā, kas veikta saskaņā ar SRS, vienmēr tiks atklāta būtiska neatbilstība, ja tāda pastāv. Neatbilstības var rasties krāpšanas vai kļūdu rezultātā, un tās ir uzskatāmas par būtiskām, ja var pamatoti uzskatīt, ka tās katra atsevišķi vai visas kopā varētu ietekmēt saimnieciskos lēmumus, ko lietotāji pieņem, pamatojoties uz šiem finanšu pārskatiem.

Shape the future
with confidence

Veicot revīziju saskaņā ar SRS, mēs visā revīzijas gaitā izdarām profesionālus spriedumus un ievērojam profesionālo skepsi. Mēs arī:

- identificējam un izvērtējam riskus, ka finanšu pārskatos varētu būt krāpšanas vai kļūdu dēļ radušās būtiskas neatbilstības, izstrādājam un veicam revīzijas procedūras šo risku mazināšanai, kā arī iegūstam revīzijas pierādījumus, kas sniedz pietiekamu un atbilstošu pamatojumu mūsu atzinumam. Risks, ka netiks atklātas būtiskas krāpšanas radītas neatbilstības, ir augstāks nekā kļūdu izraisītu neatbilstību risks, jo krāpšana var ietvert slepenas norunas, dokumentu viltošanu, ar nodomu neuzrādītu informāciju, maldinošas informācijas sniegšanu vai iekšējās kontroles pārkāpumus;
- iegūstam izpratni par iekšējo kontroli, kas ir būtiska revīzijas veikšanai, lai izstrādātu konkrētajiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, nevis lai sniegtu atzinumu par Bankas iekšējās kontroles efektivitāti;
- izvērtējam pielietoto grāmatvedības uzskaites politiku piemērotību un grāmatvedības aplēšu un attiecīgās Bankas padomes uzrādītās informācijas pamatotību;
- izdarām secinājumu par padomes piemērotā darbības turpināšanas principa atbilstību un, pamatojoties uz iegūtajiem revīzijas pierādījumiem, par to, vai pastāv būtiska nenoteiktība attiecībā uz notikumiem vai apstākļiem, kas var radīt nozīmīgas šaubas par Bankas spēju turpināt darbību. Ja mēs secinām, ka būtiska nenoteiktība pastāv, revidentu ziņojumā tiek vērsta uzmanība uz finanšu pārskatos sniegto informāciju par šiem apstākļiem. Ja šāda informācija finanšu pārskatos nav sniegta, mēs sniedzam modificētu atzinumu. Mūsu secinājumi ir pamatoti ar revīzijas pierādījumiem, kas iegūti līdz revidentu ziņojuma datumam. Tomēr nākotnes notikumu vai apstākļu ietekmē Banka savu darbību var pārtraukt;
- izvērtējam vispārējo finanšu pārskatu izklāstu, struktūru un saturu, tajā skaitā pielikumā atklāto informāciju un to, vai finanšu pārskati patiesi atspoguļo to pamatā esošos darījumus un notikumus.

Personām, kurām uzticēta Bankas pārvalde, mēs cita starpā sniedzam informāciju par plānoto revīzijas apjomu un laiku, kā arī par svarīgiem revīzijas novērojumiem, tajā skaitā par būtiskiem iekšējās kontroles trūkumiem, kurus mēs identificējam revīzijas laikā.

SIA „ERNST & YOUNG BALTIC”
Licence Nr. 17

Diāna Krišjāne
Valdes priekšsēdētāja
LR zvērināta revidente
Sertifikāts Nr. 124

Rīgā,

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU